

Máme tu opět ten melancholický čas, kdy se nám podzim začne pomalu lámat v zimu a tak vám pro zpestření nadcházejících dlouhých zimních večerů přinášíme trochu letní vzpruhy v podobě článků našich dobrovolníků, kteří se v letošním roce zúčastnili některého z nabízených projektů.

Jako vždy přinášíme z každé oblasti naší činnosti něco, takže se můžete dočíst například o marockém dobrodružství Terky Novákové, malou ukrajinskou sondu nabízí dlouhletý dobrovolník Michal Veselský a sérii workcampů uzavírá Štěpánka Burešová svým srbským okénkem. I nadále sledujeme dění v brazilské krajské komunitě v Bataypora – tentokrát očima tří dobrovolnic, které se podílely na letošním ročníku workcampu. Zajímavým příspěvkem je úryvek z blogu Jakuba Hozáka, který se vydal jako evropský dobrovolník na Island.

Pro ty z vás, kteří se zajímají zejména o exotické destinace přinášíme postřehy stážistů GLEnu Jirky Pánka z Keni a Hanky Vitnerové z Nigérie a nádvkem pak obrázek Thajska, tak jak ho viděl dlouhodobý dobrovolník Aleše Nečas. Nechybí ani střípky z projektu Fotbal pro rozvoj, tentokrát očima koordinátora projektu, ale také středškolských studentů, kteří se s nadšením do projektu zapojili.

Letošní sezóna byla pestrá (za kancelář můžu jistě říct, že místy také vzrušující) a to se odráží i v tomto zpravodaji. Nabízíme vám tedy mozaiku příběhů – veselých i vážnějších, nadšených i kritických. Snad budou inspirací i pro ty, kteří nás dosud příliš neznají.

Za INEX-SDA
Romana Duchoslavová

Ukrajinská mozaika

FOTO: MICHAL VESELSKÝ

S výslužkou z farmy

Letošní léto jsem se plánoval podívat jako dobrovolník na workcamp do Běloruska. Bohužel vše ztroskotalo na laxnosti tamní organizace, která otálela se zvacím dopisem nutným pro vyřízení víz tak dlouho, až jsem raději vsadil na jistotu a vyrazil na Ukrajinu.

Workcampem se rozumí mezinárodní dobrovolnický projekt trvající 2–3 týdny. Workcampy mají dlouhou tradici. Jejich historie se datuje do roku 1920, kdy se ve vesnici Esnes poblíž Verdunu společně sešli Francouzi i Němci k obnově válkou zničené-

ho místa. Cílem nebyla pouze práce, ale také vyjádření mezinárodní solidarity založené na idejích humanismu a pacifismu. Od té doby se tento typ projektů značně rozšířil. Skrze mezinárodní organizaci SCI (Service Civil International, www.sciint.org) se lze zapojit do stovek projektů po celém světě. V České republice tuto možnost nabízí například organizace INEX-SDA.

Při zmínkách o svých dobrovolnických aktivitách se občas setkávám s nepochopením. Zejména od lidí, kteří mají nalinkovánu prakticky každou minutu svého budoucí-

pokračování na straně 2 ►

Dobro došli u Ravnu

Rok se s rokem sešel, čas workcampů nadešel. Tentokrát mě vrtkavý rozum, rozmary duše a přízemní pudy zavedly na živelný jihovýchod...

Po krátkém zastaveníčku v srbské metropoli Bělehrad jsem se vydala na workcamp, směr Knjaževac! S jízdenkou na autobus mi načasovaná paní s výhrůžně červenými nehty darovala také žetonek, který jsem okamžitě ztratila. Přesto mě po česko-srbské výměně zmatených

úsměvů a nechápavých výrazů fešák v uniformě pustil do prostoru nástupiště. A v autobusu určeném nejspíš pro nějaké liliputy (při svých 170 cm a uměřených mírách jsem se na sedadlo skoro nevešla) mezi poli a kopci tradá na jihovýchod. Nádražíčku v Knjaževaci dodávaly poryvy větru, vynášející do oblak různé harampády, dojem místa spíše pro sjezd duchů než sraz dobrovolníků. Nicméně se toho večera šťastnou náhodou sešlo hned šest kra-
savic – dvě drobné Baskyně Ane a Irune,

workcampy protřelá Madridanka Gema nespécifikovatelného věku, Ruská Irina s tvářící Jelcína, Ukrajinka Mirka s aurou Janis Joplin a moje maličkost. Ivan a Voja, dva chrabří Srbové, nás našli a dovezli do malé vísky Ravny, kde se skrývá „archo-etno park“ (ten byl po deset následujících dní naším domovem) a přilehlé vykopávky římského vojenského tábora zvané Timacum Minus.

pokračování na straně 4 ►

Ukrajinská mozaika

dokončení ze strany 1 ►

ho života. Dobrovolník. To slovo jim zní cizě až nepřátelsky. Dobrovolník? Proč?

Přitom dobrovolnictví nabízí unikátní způsob cestování s možností blíže poznat místní kulturu. Lidé jsou mnohem otevřenější, když člověk přichází pomoci. Je to šance nahlédnout za oponu plnou pozlátek, připravených pro náhodné turisty. Jak kdo se svou šancí odhodit nálepku cizince naloží, je pak už záležitostí individuální volby.

Z úvodního popisu projektu neby-

pohled vypadá jako prakticky založená a její lehké zaoblenější postava jí dodává vzezření selky. Ale zdání klame. Ola studuje literaturu a slovanské jazyky. Když mi s permanentně rozzářeným obličejem sděluje, že chce být učitelkou, tak mě za ni samotnou zamrazí. Nicméně s jejím optimismem, proč ne?

Ola se jako jediná účastnila už loňského projektu, a tudíž zná naši cílovou stanici. Dozvídám se, že tu měli Čecha i minulý rok a že pan starosta se moc těší. Dokonce si vzal dvoutýdenní dovolenou, aby na nás měl dost času. Představa, že si kvůli mně někdo

holobyt: s výjimkou jednoho stolku a několika dřevěných židlí tu není žádný nábytek. Atmosféře nepřidávají ani zaprášené sprchy bez vody, okna zacloněná improvizovanými závěsy a zatuchlý vzduch prosycený neurčitou chemickou vůní. Pozitivní energii tu šíří pouze dětské malby na zdech.

Protože nemáme tekoucí vodu, jsme odkázáni na „turecký záchod“. Osobně mi to příliš nevadí. Už před léty jsem si přečetl článek, kde se tvrdilo, že lidské tělo je mnohem lépe uzpůsobeno pro tureckou než pro moderní toaletu. Nechci však riskovat případný „kulturní konflikt“ s těmi, co přicházejí ještě více ze západu, a raději si tato moudra nechávám pro sebe. Improvizovaná je i sprcha. Voda teče přímo ze sudu, kam si ji ale musíme nanosít sami.

Alkohol

Jednou z nemilých věcí je cena piva, které tu stojí zhruba stejně jako u nás, což představuje vzhledem k cenám ostatních věcí a služeb značný nepoměr. To by ještě nakonec tolik nevadilo, horší je, když vyjde najevo, že v naší skupině nejsou kromě mě prakticky žádní pivaři. Ještě víc mi vyrazí dech, když se dozvídám, že Marina, naše druhá vedoucí, je abstinentská a vegetariánka. Vegetariánkou se stala před dvěma lety na kempu v Čechách a to v Ashramu poblíž Kroměříže. Nejen svět, ale i dobrovolnická komunita je malá. Záhy zjišťujeme, že máme v Čechách společné známosti. Po příčinách, proč se stala abstinentskou, se už raději nepídím. Jednu výhodu to však má. Díky Marině jsme chráněni vůči všemožným nabídkám vodky, která mě hlavě a žaludku, na rozdíl od piva, příliš nesvědčí.

Na program je seznamovací večer. Marina, která je v určitém ohledu protikladem lehké naivní Oly, se chápe otěží, které už po zbývajících dvou týdnech nepustí. První z „alcohol free“ večerů může začít.

Autorita

Po setmění přijíždí neznámé auto... Z jeho posádky se vzápětí vyklubou místní policisté. Od Alekseje dostali za úkol dohlížet na naši bezpečnost. Těžko říci, zda se začínáme cítit bezpečněji nebo ne. Hlavním argumentem je, že kousek od našeho domu probíhá téměř každý den diskotéka, která pro nás představuje „bezpečnostní riziko“. Na dotaz, zda se tam zajdeme podívat, se Marina zatváří neurčitě. Po pár dnech se návštěvu diska podaří prolobovat v rámci Thomasových narozenin – jak jinak než s policejním doprovodem.

Práce

První den věnujeme kultivaci našeho obydlí. Zbavujeme místo odpadků a čistíme sprchu a zabydlujeme se.

Chortycja, hrad je památkou na americké filmaře

la řada věcí jasných. Jedinou jistotou bylo, že první týden strávíme ve vesnici jménem Aleksandrovka a druhý týden v lese. U práce se nacházela zmínka, že bude probíhat pod dohledem expertů.

Nádraží v Dněpropetrovsku: dorazili všichni

Tři Ukrajinky, dvě vedoucí projektu a dobrovolnice Nataša, z níž se vyklube skvělá hráčka na banduru, tradiční ukrajinský strunný hudební nástroj. Nataša studuje hru na banduru na hudební konzervatoři. Dále pak veselá Francouzka Anna a Valentine. Ty se daly dohromady už po cestě a působí jako sehraná dvojka.

Zádumčivý Němec Thomas, který utekl od studia ekonomie, aby se po roce v Kanadě stráveném prací s postiženými od září vrhl na studium geografie.

Energická Američanka Li narozelená v Číně. Čerstvě dokončila univerzitu, momentálně cestuje a do budoucna by ráda vstoupila do diplomatických služeb.

A nakonec křehká Korejka Yeji, která si coby esteticky založená studentka designu užije během následujících dnů krušné chvíle.

V autobuse směr Aleksandrovka sedím vedle Oly, jedné z našich vedoucích. Na první

bere dva týdny dovolené, mi připadá poměrně zavazující a dávám si předsevzetí vydat ze sebe to nejlepší. Nakonec ho docela chápu, kam by jezdil, když sem celý svět přijede za ním.

Paradox

Aleksej Vladimirovič vypadá všelijak. Jestli se však někomu nepodobá, pak starostovi. Hubený mužík s asketickými rysy ve tváři, který přes svých téměř 50 let má v sobě cosi kloučkovského. Zdání jakés takés autority mu tak dodává pouze výrazný tmavý knír. Ovšem později z něj vypadne, že starostu dělá už od Sovětu. V duchu hned odhaduji, nakolik si chce skrze náš dobrovolnický tábor připomenout staré dobré socialistické brigády. O hlavní motivaci asi nepůjde, protože, jak mi Ola posléze prozradí, politicky patří do tábora Julie Tymošenkovej. Po přivítání nás nakládá do své naleštěné černé Lady, která i přes svou sešlost vyzařuje noblesu limuzíny, a odváží k našemu novému domovu.

Skok v čase

O pár chvil později zastaví Aleksejova Lada před budovou několik let zavřeného školky, která má být naším domovem během následujícího týdne. Místnosti připomínají

Další dny nás pak čeká práce v místním „kulturáku“. V areálu se vedle samotné budovy nachází také památník padlých ve druhé světové válce a pódium s oploceným prostranstvím. Podél plotu jsou rozmístěny lavičky, které se stanou, spolu s natíráním plotu, hlavní náplní naší práce – prostě nic extra.

Když jsem začínal jezdit na workcampy, byla pro mě práce na prvním místě, touha být užitečný, pomoci místní komunitě. S postupem času se však tento „mladický zápal“ vytratil a do popředí se dostalo „sbírání zajímavých zážitků“. Nenáročnou práci proto kvituji s povděkem. To Francouzka Valentine se do práce vrhá s živelnou energií. Hektolitry spotřebované barvy nedávají zapřít její italskou krev. Pravda, na některých opravdu sytě natřených místech se během posledního večera, který proběhne ve venkovním amfiteátru, barva lehce odlupuje, ale ani to nezkaží všeobecné veselí.

Zábava

Diskotéka probíhá v kulturním centru – klasická vesnická se vstupem v přepočtu za 5 korun. Dorážíme v doprovodu našich bodyguardů. Nemůžu se rozhodnout, jestli si připadám jako VIP nebo jako outsider. Raději přidávám do kroku, abych maximálně prodloužil svoji vzdálenost od nejbližšího strážce zákona. Při vstupu do zahrady pohledem marně hledám někoho, kdo by vypadal opravdu nebezpečně, snad uvnitř...

Malým sálem, vzdáleně připomínajícím tělocvičnu, duní klasický taneční mix doplněný o ukrajinské hitovky. Vše tu působí autenticky, opravdově. Vstupné je nám velkoryse odpuštěno a my se necháváme vtáhnout do tanečního víru vedeni hyperaktivní Li.

Patriotismus

Na disko chodí prakticky výhradně místní, z nichž většina anglicky moc nemluví. Nicméně cestou zpět se dáváme do řeči se Serjožou, který se tu narodil, ale už delší dobu žije a studuje v Kyjevě. O svojí vesnici a životě na vesnici obecně mluví s despektem. Nejraději by trvale vycestoval někam na Západ. Po chvíli hovor přechází do ukrajinštiny a nabírá na obrátkách. Ke slovu se dostává hlavně Marina. Nerozumím úplně všemu, přesto je mi jasné, že se do „kosmopolitního“ Serjožy pořádně obouává. Argumentace se stává hodně vášnivou. Fascinovaně ji sleduji, vyznačuje z ní nesporné charisma. Rozevláté blond vlasy, pronikavé modré oči a vyzývavý postoj. V duchu si představuji, jak by jí to slušelo v 18. či 19. století někde na barikádě. To je jiný kafe než ti různí Sládkové a Vandasové. Tady před člověkem vyrůstá autentické rozhořčení nad těmi, kteří se příliš nestarají o budoucnost své země, ačkoliv by mohli být výrazným přínosem. Marina v sobě zvláštním, pro naše zeměpisné šířky zcela atypickým způsobem spojuje postmaterialistické hodnoty s národoveckým étosem.

Každopádně však není sama. Ukrajinština zažívá renesanci – tedy alespoň ve východní, ruský mluvící části země. Část mladých lidí se

Workcampy – krátkodobé mezinárodní projekty

Workcampy jsou po celém světě oblíbenou formou poznávání cizích zemí a účasti na veřejné prospěšných projektech v zahraničí. Trvají zpravidla dva až tři týdny a účastní se jich pět až dvacet převážně mladých lidí z různých zemí světa, kteří zde společně žijí a pracují. Smyslem workcampů není jen samotná práce, ale také navázání užšího kontaktu s ostatními dobrovolníky a poznání jejich kultury. Účastníci mají zajištěno ubytování a stravování, sami si zařizují dopravu na projekt. Pracovní zaměření workcampů je rozmanité: dobrovolníci pomáhají při rekonstrukcích historických památek, pracují v přírodních rezervacích, v uprchlických táborech, podílejí se na organizaci kulturních festivalů apod. Na rozdíl od brigád je práce na workcampech neplacená. Nabídka INEX-SDA každoročně obsahuje kolem 2 000 workcampů po celém světě. Může se jich zúčastnit kdokoli starší 18ti let, kdo se domluví anglicky (existují ale i projekty otevřené pro zájemce již od 15ti let). Více informací a online přihlášku najdete na www.inexsda.cz/cze/workcampy. Můžete se také obrátit na Janu Koňasovou (info@inexsda.cz), která zajišťuje vysílání českých dobrovolníků na zahraniční workcampy.

Workcampy v České republice

V ČR pořádáme ve spolupráci s našimi partnery každý rok více než 35 krátkodobých dobrovolnických projektů, kterých se účastní téměř 340 dobrovolníků z různých zemí světa. Společně se podílí například na údržbě či opravách historických památek nebo veřejných prostranství, ochraně životního prostředí, pečují o děti či organizují festivaly.

Pro tyto projekty INEX-SDA školí přibližně 60 vedoucích ročně, kteří se po dobu trvání workcampu stávají prostředníky mezi místními partnery, obyvateli a mezinárodními dobrovolníky a vedou celou skupinu.

Pro více informací o projektech v ČR nebo o tom, jak se stát vedoucím workcampu, můžete kontaktovat Anju Decker na adrese.projekty.cr@inexsda.cz.

snaží ukrajinštinu aktivně používat, přestože zejména ve městech dominuje ruština. Do jisté míry jde o celkovou proměnu společenského klimatu, neboť, jak mi tvrdí Ola, hlasy volající po autonomii, případně připojení k Rusku, jsou dnes slabší než před zhruba pěti lety.

Poručíme větru dešti

Druhý týden se přesouváme do lesa pod stany. Stěhuje nás Aleksej a parta traktoristů. Lesní mýtina, místo našeho stanoviště, je skutečně malebná, ze dvou stran ohraničená spadlými stromy, které jí tak dávají svébytný ráz. Její krásou se bohužel kocháme jen velmi krátce, neboť vzápětí přijíždí traktor, z něhož vyskakují oba „Ivanové“ a s motorovou pilou čistí prostranství od všeho, co by pro neohrabané Západáky mohlo představovat byt jen potenciální ohrože-

ní. Spolu s Thomasem skřípeme zuby, ale do práce jim nijak nemluvíme. Nakonec, jde jim pěkně od ruky a my nechceme riskovat případný konflikt, obzvlášť když nám kluci zatím ještě nepostavili sprchu.

V následujících dvou dnech nás čeká likvidace ambrózie, která je zde hojně rozšířeným plevelem ohrožujícím nejen zdraví alergiků. Zavlečená sem byla, jak Aleksej nezapomene zdůraznit, až z Ameriky. Vyplijeme stovky metrů podél polí a cest, ale pořád převládá pocit zmaru. Za rok to tu bude vypadat stejně.

Multikulturalismus

I na ukrajinském venkově lze narazit na příslušníky jiných kultur. Další den přijíždí oprýskaný žigul a z něj vylézají dva Arméni středního věku. Nepřijeli sami, za chvíli se na stůl stěhuje obrovský hrnec, jehož obsah připomíná hodně výživné rizoto. Hlavně obrovské fláky masa jsou pastvou nejen pro oči. Oplátkou nemáme moc co nabídnout, snad s výjimkou piva, jehož konzumace přeci jen den ode dne roste. Při hovoru se dozvídáme, že sem přišli během sovětské éry za prací a nakonec se tu usadili natrvalo. Z ostatních rodinných příslušníků však bohužel uvidíme už pouze malou pětiletou vnučku.

Následující dny probíhají v rychlém sledu. Dopoledne sbíráme odpadky po lese. Dopoledne vesměs probíhá volná zábava a poté večery u ohně s jasnou hvězdnou oblohou. V noci nechybí ani naši známí policisté, kteří pokaždé zaparkují několik desítek metrů od tábora. Dva týdny tak uběhnou jako voda.

Poslední večer probíhá slavnost v kulturáku v Aleksandrovcu. Každý z nás si užije svých pět vteřin slávy při předávání diplomu, ukrajinské vlajky a dalších drobností. Během večera zazpívá několik zpěváků a zpěvaček z přílehlého okolí. Nicméně nade všemi ční Nataša se svojí bandurou a nádherným hlasem.

Marina ani tentokrát nezklame a ze slibně se rozjíždějící párty nám zajistí odvoz už kolem půl dvanácté. Pravda, ráno musíme brzo vstávat a všechno rychle sklidit, abychom stihli autobus, ale kdo by se o to poslední večer staral? Shlukujeme se tedy alespoň kolem táboráku a užíváme si poslední noc ve stínu lesa.

Ráno je smutné. Všem se nám bude stýskat. Bez ohledu na všechny obtíže a nepohodlí, jimž jsme museli občas čelit, nebo možná právě proto, si každý odváží spoustu zážitků a taky nové přátele. Další desítky miniepizod, jež Ukrajina nabízí na každém kroku, se už do výběru nevešly, snad příště. ■

(redakčně kráceno)

Michal Veselský si v průběhu času vypěstoval závislost na workcampech, které jsou pro něj coby skoro dostudovaného sociologa zajímavé i z profesního hlediska. Dopadne-li vše dobře, vymění od zimy svou teplou kancelář za ruskou zimu v Nižním Novgorodě, kam se chystá vycestovat na devět měsíců v rámci Evropské dobrovolné služby.

Dobro došli u Ravnu

dokončení ze strany 1 ▶

První večere se nesla v duchu uctivé-
ho mlčení, neb francouzští holoubci Sarah
a Quentin, kteří dorazili na workcamp jako
první, uvařili špagety (bez soli) s kous-
ky párku. A pak že francouzská kuchyně
je proslulá... První den přšelo, proto na
pohled nevinná „vrchní velitelka“ work-
campu Nevena připravila spolu s Vojou,
z něhož se vtipy za každé situace jen hrnou,
spoustu organizované zábavy, prý aby-
chom se lépe poznali a ztratili zábrany...
nu, lepší než si navzájem vybírat blechy.
Nezbytnou součástí workcampu bylo roz-
dělení do „cooking & cleaning“ týmů na
všech devět dnů. Odpoledne dorazil „med-
vídkoidní“ Napolitánc (byl na svůj sopeč-

ukázalo, kdo viděl filmy Emira Kusturici.
Za soumraku jsme koštovali výtečné moky
z vinařství Jovič, největší obdiv sklídila
tamější raritka „višňica“ – víno granátové
barvy vyráběné výhradně z višní. S hvězd-
nou oblohou nad hlavou houpavou jsme
hravě odhodili všechny počáteční pochyby
o sobě i druhých a u improvizované veče-
ře z pita chlebě a zbytků zeleniny od obě-
da jsme půl hodinky před půlnocí pojedli
v družné zábavě.

Třetího dne časně ráno jsme v minibu-
su za zvuku nakráplého turbofolku z auto-
rádia bez antény dorazili do okresního měs-
ta Zaječar, kde se nachází Archeologické
muzeum a kousek opodál další archeo-
logický skvost, staré římské městečko
Felix Romuliana. Spouště fotáků cvakaly

Stará Planina, pompézní pohoří při hrani-
cích s Bulharskem, jemuž vévodí hora zvaná
Babin Zub, budoucí ski areál a sportovců ráj!
Kostel Panenky Marie a klášter svaté Trojice,
u něhož pramení „živá voda“, povznesou na
duchu i toho nejzarytějšího ateistu – krásné
fresky a úctyhodné stáří malebných staveb
jsou vskutku ojedinělé.

Nejen duchem živ je člověk, proto jsme
pátého dne, když nám pořádně vytrávil
po výstupu na jedno z nesčetných posvát-
ných míst (naší průvodkyni, kouzelné babi-
ce s obřím hrbem, jsme cestou do kopce
skoro nestačili!), bohatýrsky pojedli pečeně
a popili rakije v „řádoby-budoucím“ penzio-
nu ve vsi Lubetinac.

Poslední tři dny workcampu jsme napjali
tětitvy naší představitosti a vystřelili šípy do
míst na mapě, která byla odbornou komisí
ve složení dobrovolníci a Milena, pracovní-
ce turistické kanceláře a oblastního muzea,
uznána za viděnihodná, případně závidě-
nihodná. Malůvky a krkolomnou angličti-
nou barvitě opsané osobní dojmy se vlepily
do „old-fashioned“ cestovatelského deníku
a z fotek kvapně upravených ve Photoshopu
vznikly návrhy pohlednic, které v onom kraji
doposud jaksi nejsou k mání.

Vrcholem celého našeho snažení byla
„vernisáž“ s ochutnávkou italských (pizza),
francouzských (citronový koláč a zapečená
zelenina), ukrajinských (rozdrobená mako-
vá buchta zvaná „žiža“), španělských (san-
gria) a baskických (mřížkový koláč) kulinár-
ských výtvorů. No a já konečně využila pro
strýčka příhodu pečlivě střeženou beche-
rovku. Pozvaní hosté, ať už obyvatelé Ravny
či umělci a VIP z Knjaževace, také přispěli
svou troškou do mezinárodního mlýna, a tak
jsme okusili srbské dobroty dosud nepo-
znané. Za přítomnosti reportérů z oblastní
televize jsme si všichni navzájem poděko-
vali a v dobrém rozmaru slavili až do rána.
S těmi otužilejšími jsme se nad ránem sym-
bolicky „očistili“ v říčce Timok (naštěstí byla
tma a odpadky ani žabinec nebyly vidět...).

Protože byl náš workcamp netradičně
krátký a skončil by sotva jsme se stali jed-
nou rodinou, prodloužili jsme si jej společ-
nou cestou do Bělehradu. Ale to už by byla
nová kapitola:-)

Co dodat na závěr? Hm, nevím, jestli
v tom má prsty rakije, cikády, hvězdy, zla-
tavá pole, nabobtnalé ostružiny, cyrilice,
pohostinnost místních nebo prdíci trakto-
ry. Srbsko je pro mě navzdory patrné bídě
a sociálním problémům ráj na zemi, proto-
že lidé se tam ještě umějí radovat z malič-
kostí (a to není klišé!) a život neutíká tak
zběsilým tempem jako v přetechizova-
ných a „předčasně“ vyspělých zemích.
Navidimo! □

**Štěpánka Burešová je dlouholetá dobrovolnice
INEX-SDA. Je jí 27 let, vystudovala humanitní studia
a indologii. Velmi ráda cestuje a vůbec nejradši
poznává cizí země a kultury skrz workcampy.**

Práce na úpravě chodníků v archeo-etno parku v Ravně

ný domov hrdý) Davide a „čertíkovsko-ber-
tíkovský“ Francouz Arnold a jako omluvu za
pozdní příjezd nám přivezli sluneční svit,
který nás do konce workcampu nehodlal
opustit!

S krumpáči, hráběmi, kopáčky a zbru-
su novými pracovními rukavicemi jsme
se vypravili očistit Timacum Minus od
plev a uhladit cestičky kolem zdí z kame-
nů a cihel, které přecházejí s jistým polo-
časem rozpadu již 17 století! Pánové chtěli
dát slečnám ochutnat aspoň ždíbek ze své
mužné síly a ke zděšení dohlížejících arche-
ologů rvali tuhé stvolý hlava nehlava, až
cihly i kameny lítaly! Zmožení po pracov-
ním výkonu jsme se cestou domů občers-
tvali obřímí ostružinami. A nadešel vlahý
večer... čas vína, lásky a rozjímání. Z polí
se vraceli zemědělci na veteránských trak-
torech či kravských povozech a hned se

jako o závod – tu sloupořadí, tam mozai-
ka či oltář pro zvířecí obětiny. Vždyť naši
metou bylo vytvořit propagační materiá-
ly pro turistickou kancelář v Knjaževaci!
Odpoledne jsme naposledy použili hrubé
síly k vytrhání neposedné trávy, které se
k nelibosti správců archeo-etno parku zá-
libilo na kamenných chodničkách zaváděj-
cích senzacechtivé návštěvníky od jedno-
ho starého lidového stavení ke druhému.
Od té doby nás čekaly už jen rajske rozkoše
v podobě výletů za pamětihodnostmi a záj-
mavostmi tamějšího kraje:

Knjaževac, kde žije a tvoří jeden ze zná-
mých srbských malířů Dragoslav Živkovič,
jehož postava, duch i obrazy jsou snově
mohutné, přičemž inspiraci čerpá asi jen
z hladiny říčky Timok, když na „Mostku lás-
ky“ vede dialog se svým druhým já, neb nic
víc turisticky atraktivního jsme neobjevili.

Cesta za krajany do brazilské Bataypora

„V létě na tři týdny do Brazílie? Cože? A nevádí, že nemluvíme portugalsky? Ne, protože se jede k brazilským krajanům, kteří se učí česky.“ Stejně rychle jako domluva uběhl i samotný měsíc v Bataypoře, kde jsme pomohly se stavbou učebny českého jazyka, podnikly výpravu za krokodýly a přednášely o České republice.

Myšlenka uskutečnit workcamp u brazilských krajanů se zrodila v hlavě Anežky, tehdejší učitelky češtiny v Bataypoře. Spolu s Evandrem Trachtou (jeho děd Jindřich Trachta se stal spoluzakladatelem a později starostou města Bataypora) a českou neziskovou organizací INEX-SDA zorganizovala první takový workcamp vloni.

vovaly přípravný víkend pořádaný INEXem, kde jsme se seznámily i s ostatními dobrovolníky. Prošly jsme i povinným očkováním, zajistily letenky, pojištění a 3. srpna jsme vyrazily vstříc novým dobrodružstvím do Jižní Ameriky.

Před příjezdem jsme měly trochu obavy z reakce Bataypořanů, kteří by mohli pochybovat o stavebních dovednostech čtyř ekonomek a jedné právničky. Obavy nerozehnal ani fakt, že naší dámskou výpravu zpestřoval i jeden kluk, dělník. Avšak i přes všechny pochyby jsme byly odhodlány i těm největším skeptikům ukázat, že víme, za jaký konec chytit krumpáč a lopatu.

Kdyby nás neklamalo Air France, dorazily bychom do Bataypory už 5. srpna brzy ráno. Ale kvůli zrušenému letu se nám protáhl pobyt už v Mnichově, kde jsme nedobrovolně

ne příliš povzbudivé rady ministerstva.

Všude mraky lidí, samá auta, mrakodrapy, bezdomovci – ležící, žebrající a bohužel před katedrálou v Sé také jeden umírající. I přesto, že průvodce doporučoval návštěvu muzea umění nebo muzea emigrantů, my jsme chtěly co nejdříve pryč. Lákal nás více venkov a před očima jsme už viděly idylické výjevy pastvin, pasoucího se dobytka a červených termitišť. Nicméně den v Sao Paulu jsme nakonec bez jakýchkoli komplikací zvládly. I přes komunikační problémy jsme našly náš autobus, koupily jízdenky, nasedly a úspěšně vyjely.

Dálkové autobusy v Brazílii jsou opravdu luxusní. Široká, pohodlná, polohovatelná sedadla, hodně místa pro nohy. Pokud zrovna nebudete mít smůlu na velkého a chropitícího, vyřinutého a mumlajícího či smějícího se souseda, docela dobře se vyspíte.

Vítáme vás v Bataypora

Jedním z dobrovolníků, kteří se v minulém roce tohoto projektu zúčastnili, byla i naše spolužačka Lucka z vedlejší specializace Rozvojových studií. Díky ní jsme se také dozvěděly o tomto projektu. Zatímco minulý rok dobrovolníci pomáhali se stavbou dětského hřiště, na tento rok se plánovala výstavba sálu pro výuku českého jazyka.

Město Bataypora založil v roce 1953 Jan Antonín Baťa uprostřed pralesa v brazilském státě Mato Grosso do Sul jako poslední ze čtyř takzvaných Baťových měst. Mezi Baťovy spolupracovníky patřili i mnozí českoslovenští občané, kteří odešli z vlasti během světové války nebo bezprostředně po ní ve strachu z komunistického režimu. V současné době čítá Bataypora i s venkovskou zónou přibližně deset tisíc obyvatel. Lidé se nejčastěji živí pěstováním cukrové třtiny nebo chovem dobytka. Problémem většina mladých lidí je život bez životních plánů a perspektiv, nežájem o vzdělání nebo neexistující volnočasové aktivity.

Před samotným odjezdem jsme absol-

strávily dvanáct hodin, a tak jsme operativně změnilly plán cesty. Díky tomu nám zbyl celý den na prohlídku Sao Paula, protože autobus do Bataypory odjížděl až večer v půl desáté.

Sao Paulo – město, které budí respekt

Oficiálně toto město obývá přes deset milionů obyvatel, ale přičteme-li i jeho aglomeraci s dalšími deseti miliony (plus neoficiální přistěhovalce), vznikne celek, v němž nám od začátku nebylo příjemně. Nevíme, jakou roli sehrála únava nebo varující zprávy, které jsme před odjezdem četly na oficiálních stránkách Ministerstva zahraničních věcí. „Bezpečnostní situace v Brazílii, zvláště pak ve velkých městech jako jsou Rio de Janeiro a Sao Paulo, není ideální. V případě pocitu, že jste sledováni, okamžitě zamiřte do relativně bezpečných míst. V případě, že dojde k přepadení, útočníkům vydejte všechno, o co Vás požádají, nesnažte se bránit, pokusy o sebeobranu zpravidla končí tragicky pro přepadeného turistu,“ varovaly

S prvními ranními rozbřesky jsme nadšeně pozorovaly místní krajinu a odhadovaly, kdy a kde máme vystoupit. Možná že to zvíře, které jsme viděly z okýnka, byl mraveňák, ale určitě jsme zahlédly hejno modrých papoušků arara, vodní ptáky a pasoucí se stáda krav. Kombinací španělštiny, angličtiny a frází z jazykového průvodce portugalštinou, jsme se pokoušely zjistit, kdy už tam budeme. Spolucestující byli moc milí, opravdu se nám snažili poradit, ale chudáci to s námi měli těžké. Pochopily jsme ale, že za několik minut se už bude zastavovat, a tak jsme čekaly a vyhlížely sochu Ježíše Krista, která stojí u příjezdu do města a kterou jsme už znaly z fotek.

V Bataypoře Čechům rozumí

Pokud vystoupíte na místě vzdáleném od vlasti 15 000 kilometrů, nejspíše se nebudete cítit jako doma. Ale když se nacházíte v Bataypoře, situace je docela jiná. Na našem vzhledu bylo asi poznat, že sem nepatříme.

Dvě brunetky a jedna zrzka bílé pleti opravdu nepřipomínají potomky Indiánů. Když vás ale na každém kroku zdraví „Ahoj!“ a ptají se „Jak se máte?“, tak máte dojem, že sem patříte.

Rodinu Trachtovu znají po celé Bataypoře a o českých dobrovolnicích se mezi místními vědělo, proto nám netrvalo příliš dlouho najít někoho, kdo se o nás postará. Postupně jsme se tak začaly seznamovat se všemi zainteresovanými osobami a rodinami, u kterých jsme měly být ubytovány. Obávaly jsme se, abychom neudělaly špatný dojem. Čtyři dny na cestě udělají z člověka něco rozcuchaného a špinavého. Ale potom, co nám rodina poskytla skvělou snídani a taky teplou sprchu, se naše sebevědomí zvýšilo.

Pokud jste si představovali, že jsme dojezdy do oblasti, kde byl před padesáti lety prales a osadníci zde bydlí v dřevěných chatrčích, velice jste se zmýlili. Ubytovali nás totiž v domě místního lékaře a psychologů, v nejluxusnější rezidenci Bataypory se dvěma služkami, které se o nás staraly. Po zahradě se procházeli pávi a nic nenaznačovalo tomu, že jsme v rozvojové zemi.

Stavíme dům v brazilském tempu

Další den jsme už chtěly začít pracovat na základech domu. Ukázalo se však, že Brazilci mají na vše času dost, a tak se teprve začalo řešit, kde a jak bude dům situován. To bylo jasné až po dvou dnech vyjednávání. Pak ovšem začal víkend, během kterého se nepracuje, ale poznává brazilská kultura. Tu tvoří hlavně „festy“ (čili zábavy až do pěti či šesti rána), hudba a caipirinha – typický brazilský drink. Pokud moc nepijete, stačí vám i jedna sklenička.

Následující týden, když se už dohodlo, kde stavba bude stát, se začalo konečně pracovat. Absolutní pracovní nasazení pěti českých dívek a jednoho chlapce trvalo tři dny, a neby-

la to žádná legrace. Nejdříve bylo třeba krumpáčem rozbít betonovou již více nepotřebnou základnu sousedního domu a poté vykopat dva a půl metru hluboké základy takovými nástroji, které jsme v životě neviděli.

Ne, že by se nám následující dny nechtělo pracovat, ale Bataypořani usoudili, že bychom ještě více měli poznat město a okolí, a tak nás vzali na ryby. Velkým zážitkem pak byla účast na hodině českého jazyka v místní škole. Žáků ve třídě bylo přibližně patnáct, každý se česky představil a pak jsme s nimi hráli různé hry na procvičení slovíček a frází. Opravdu klobouk dolů.

Trocha dobrodružství s krokodýly

O druhém víkendu jsme všichni vyrazili kempovat na fazendu (typická brazilská farma) k řece Paranná. Na motorovém člunu jsme se dojeli podívat do blízké rybářské vesničky, otestovali doma vyrobený surf a jezdili na koni. Také jsme se vydali na výlet do pralesa. Po ujištění od místních obyvatel, že je to bezpečné, jsme vyrazili. Obrovské stromy propletené liánami, komáři a veliká hnízda divokých včel – úchvatná podívaná.

Výprava se obešla bez komplikací a ukousnutí nohy od pralesních zvířat se našťastí nekonalo. Po návratu jsme se ale dozvěděli, že ten den ráno tu uštknul nějaký had paní domácí, když šla vynášet odpadky – environmentalisti to neradi uslyší – do pralesa, kam se to prý běžně schovává. Naštěstí ji z toho v nemocnici dostali.

Jedním z největších zážitků byl noční výlet za krokodýly. Po setmění jsme se s místním Krokodýlem Dundem vydali na výpravu. Jeli jsme na korbě starého nákladáku a pozorovali místní zvěř obrovským reflektorem. Dojeli jsme až k laguně, nasedli na loď a nabrali kurz Nebezpečí. Nevíme,

jestli jsme se tráslí zimou nebo strachy, ale napínavé to opravdu bylo. Chytili jsme jednu rybu s tak velkými zuby, že by si člověk nepřál plavat s ní ve stejné vodě. Krokodýly jsme ale viděli jen z dálky, protože bylo moc vody. Jejich blyštící oči, které svítí na kilometr, však vyvolávají respekt.

Vrátili jsme se do tábořiště, ještě popili na uklidnění trochu místního neopíjivého piva a šli spát. Probudila nás až snídáně – sladký kokosový chléb a kafe. Kdo chtěl, mohl si vzít hrníček a zajít rovnou ke krávkě pro čerstvě nadojené mléko. Získali jste pak latté, které nedostanete v Praze ani v té nejluxusnější restauraci. Brazilci si opravdu pochutnávali, ale nám se dělalo špatně jen při té představě.

Český týden v brazilském podání

Třetí, pro nás bohužel poslední týden, hrozně přšelo. Tím pádem jsme ale měli dostatek času na to, připravit si prezentaci o České republice, kterou jsme měli přednést na Česko-brazilském týdnu organizovaného v nedaleké Nova Andradině. Tato kulturní událost se odehrávala celý týden, během něhož probíhaly různé přednášky o České republice, pouštěl se Pat a Mat a také Kolja. Dva animovaní kutilové sklídili oproti Koljovi obrovský úspěch. Prostě kdo nezažil, nepochopí.

Viděli jsme i ukázkou moravských a slovenských tanců, které tancovala brazilská folklórní skupina Klenot. My jsme se museli stydět, protože ani jeden z těch tanců jsme neznali. Na program jsme byli i my se svou prezentací, která nebyla příliš odborná, ale u publika měla úspěch. Čestným hostem programu byl také generální konzul České republiky v Sao Paulu.

K zakončení česko-brazilského týdne jsme asi pro šedesát hostů uvařili typický český jídelníček – guláš a vepřo-knedlo-zelo. Bohužel už jsme se ale nedozvěděli, jak jim chutnalo. Se slzami v očích jsme ale museli nasednout do autobusu a opustit tyto úžasné lidi. „Ten, kdo se napil vody v Bataypore, se sem opět jednoho dne vrátí,“ zněla slova jednoho z Bataypořanů a my jsme věděli, že tu nejsme naposled.

Prolínání světů

Náš pobyt v Bataypoře byl nezapomenutelný především díky pohostinnosti a laskavosti místní komunity. Měly jsme možnost seznámit se se skvělými lidmi a trochu okusit ze života na místě, které se tak liší od světa, který známe my. Při toulkách městečkem jsme se ale přesvědčily, že se jedná o rozvojovou zemi.

Hlavním problémem v Bataypoře je špatná ekonomická situace většiny obyvatelstva a neuspokojivá úroveň vzdělání. Proto vznikl projekt Prolínání světů. Více informací o tomto projektu najdete na prolinanisvetu.blogspot.cz □

Jana Bílková, Zuzana Botková, Kristýna Kněž

Článek uveřejněn na www.ilist.cz 30. 11. 2009.

Kdy? 1. 8.–22. 8. 2010 Kde? Bataypora, Mato Grosso do Sul

Pojedte na workcamp mezi potomky českých osadníků do Brazílie!

Město Bataypora (v překladu Baťova dobrá voda) bylo založeno Janem Antonínem Baťou v roce 1953 uprostřed pralesa ve státě Mato Grosso do Sul. Dnes v něm žije téměř devět tisíc obyvatel, včetně komunity potomků československých osadníků. V roce 2008 a 2009 se zde ve spolupráci s místním krajským spolkem Centro de Memória Jindřich Trachta a za účasti českých dobrovolníků uskutečnily první dva workcamps. Společným úsilím dobrovolníků i místních se podařilo zbudovat dětské hřiště a začít s výstavbou sálu pro výuku českého jazyka.

Chceme vás pozvat na třetí ročník tohoto jedinečného workcampu. Tentokrát dobrovolníci navážou na loňský ročník a budou tedy pokračovat ve výstavbě sálu.

Podmínky: věk min. 18 let, znalost alespoň základů portugalštiny nebo španělštiny

Prožijte nezapomenutelné 3 týdny mezi potomky československých osadníků!

Umožněte jim setkání s krajany a nadchněte je pro objevování jejich kořenů!

Poznejte jinou kulturu i to, jak fajn je věnovat svůj čas dobré věci!

Pomozte postavit učebnu pro výuku češtiny ve spolupráci s místní komunitou!

Více informací najdete na www.inexsda.cz nebo kontaktujte Romanu Duchoslavovou na region2@inexsda.cz.

Srdečné Maroko

Kulturně je Maroko naprosto jiné než Evropa, i když jej od ní dělí jen nevelký Gibraltarský průliv. Na druhou stranu nemůže být srovnáváno s jinými arabskými zeměmi na Blízkém východě, které jsou pravděpodobně méně demokratické a mnohem víc fundamentalistické. Když pomíneme maličkosti, jako jsou komáři či švábi a žáby na tureckých záchodech v naší ubytovně, Maroko ve mně zanechalo jen hezké, kladné vzpomínky. Přátelské chování spolu se známou arabskou pohostinností na mě udělaly asi největší dojem.

Errachidia je malé městečko poblíž Merzoug, vstupní brána do Sahary. Nebyli zde, na rozdíl od Marakéše či Casablanky, téměř žádní turisté, jenom my, dobrovolníci. I když na nás místní Maročané zvědavě pokukovali a občas i pořvávali, naprostá většina z nich to s námi myslela dobře. Při každém setkání s někým z místních jsme slyšeli: „First time in Morocco? Welcome! Welcome to Errachidia any time!“ Těžko si lze představit Čecha vítajícího takhle turisty do naší země.

První den byl spíše informativní a... chaotický. Děti se do školy teprve zapisovaly a probíhalo jejich rozdělování do tříd. Od dalšího dne, s příjezdem ostatních dobrovolníků, už se začal rýsovat pevnější program. Do školy nakonec chodilo kolem 250 dětí či studentů, ve věku od šesti do dvaceti let. Nás dobrovolníků bylo 15, z toho pět nás učilo angličtinu, zbytek francouzštinu. Výuka probíhala jen dopoledne a každé dítě tak mělo hodinu a půl angličtinu a stejný čas francouzštinu. Nejtěžší pro nás, učitele, bylo vypracovat nějaký koncept, program, jak a co vlastně učit. Studenti byli rozděleni do tříd podle věku, a tím předpokládaných, ale ne opravdových znalostí. Neměli učebnice ani pro nás nebyly k dispozici žádné materiály, natož pak kopírky či počítače. Vystačit si týden jen s tabulí, učením základní gramatiky a časů, hraním her a konverzací není takový problém. Ale celý měsíc? Naší obvyklou otázkou po skončení školy tak každý den bylo: „Co jen mám zítra učit? Co je bude bavit? Co je vlastně důležité a pro ně užitečné?“ Odpoledne jsme tak s ostatními dobrovolníky, zejména první týdny, trávili přípravou a výměnou nápadů na strávení dalších hodin. Naštěstí každý z nás si s sebou přivezl nějaké učebnice a tipy na jazykové hry, které jsme si vzájemně půjčovali.

Ve škole, kde jsme učili, tvořily dívky zhruba polovinu. Ženy zde sice chodí zahalené, ale v naprosté většině schovávají jen vlasy, obličej zůstává odkryt. Ženy vidíte běžně v ulicích, nakupovat na sůku, procházet se společně s manželem a dětmi ve městě, jíst zmrzlinu. Několikrát jsme dokonce viděli páry, jak se drží na veřejnosti za ruku. Přesto jsou místa, kde ženy mají „vstup zakázán“. Kavárny zůstávají výhradně mužskou doménou. V kteroukoli denní dobu zde potkáte

Maročany sedět u svého šálku kávy či marockého čaje, kouřit jednu cigaretu za druhou. To je asi typický marocký pohled – malé stolky, židle vyskládané čelem do rušné ulice a Maročané v dlouhých hábitech, pokuřující a popíjející silnou kávu, pozorující denní ruch. Často pak přichází na jazyk otázky: copak ti Maročané nepracují? To mají pořád čas vyseřávat v kavárnách? My, i jakožto ženy, jsme do kaváren zavítávaly docela často, nejen na kávu, ale hlavně na výborný džus připravený z čerstvě vymačkaných pomerančů. Hodně kaváren nese také název Internet Café, a tak jsme se zde mohli za malý peníz spojit s rodinou a kamarády. Jeden paradox – ne každá Internet Café servíruje kávu. Mnohdy šlo jen o malou místnost s deseti starými počítači, kupodivu funkčními, i když pomalými, které by v Evropě už dávno vyhodili.

Ve 45 stupních ve stínu jsme dostali občas chuť se zchladit a vykoupat. Párkrát jsme jeli společně s organizátory odpoledne na výlet k řece nebo jezeru, kde nám to opravdu připadalo jako v ráji. Nikde nikdo, průzračná voda, kolem nás vysoké skály a palmy... Pro místní Maročany bylo nejoblíbenějším místem přírodní koupaliště Meski, vzdálené asi 10 km od Errachidie. Studenti

ledne, odpoledne a večery jsme měli volné. Odpoledne jsme trávili siestou, čtením, odpočíváním, hraním her, přípravou na další dopoledne ve škole nebo jen povídáním. A tím i učením se kultur jiných zemí, nejen Maroka, ale i Francie, Španělska, Holandska, Koreje, Ruska a jiných zemí, odkud byli ostatní dobrovolníci. Hodně času jsme také strávili malováním velkého obrazu na zeď školy, který má připomínat nás, dobrovolníky, a země, ze kterých pocházíme. Každý čtvrtek jsme si také udělali „mezinárodní večer“, kdy dobrovolníci z určité země uvařili a servírovali pro nás ostatní jejich tradiční jídlo. Některé dny v týdnu jsme šli na koupaliště nebo menší výlet společně s organizátory. Často nás také naši studenti zvali k nim domů na oběd a následnou siestu. Zejména v pátky, kdy se podával tradiční kuskus. Navštívit marocký dům a poznat se s rodiči našich studentů byl opravdový zážitek. Na tyto okamžiky budu vzpomínat asi celý život. Na přátelství, srdečnost a otevřenost Maročanů. Na vděčnost i obdiv, že se sami, mladí lidé, vydáme do tak daleké země, jako je Maroko. Po loučení s rodinou následovaly objetí a polibky a výměna adres s pozváním být hostem v jejich domě, kdykoli budeme v Maroku.

Pozvání do marocké rodiny

ze školy o něm hodně mluvili, každý tam jezdil s celou rodinou nejen o víkendu, ale i v týdnu po škole. Všichni jsme se proto těšili, až je také navštívíme. Místo to bylo opravdu nádherné, situované mezi palmami u řeky s přírodním pramenem Source Bleue. Co nás však po příjezdu zarazilo, bylo, jak na nás všichni muži zírali. Nebyli tu samozřejmě žádní turisté, koupali se pouze muži, ženy seděly zahalené na břehu anebo se musely koupat v oblečení. I my jsme proto musely do vody jít alespoň v kraťasech a tričku. Byli jsme rádi, že jsme to místo mohli navštívit a vidět, jak tráví čas místní lidé, ale pro příště jsme raději dali přednost prázdnému jezeru, bazénům v hotelech pro turisty nebo odděleným školním bazénům (jeden den vyhrazen jen chlapcům, jiný dívkám), kam chodilo také hodně našich studentů.

Jak už jsem řekla, učili jsme jen dopo-

O víkendech, kdy se neučilo, pro nás organizátoři pořádali víkendové výlety za krásami Maroka. Jeden víkend do pohorí Atlas a údolí Dades a Todra Gorge, jiný do Merzoug a z ní na Saharu. Dvě hodiny jízdy na velbloudech, noc v poušti s beduíny za zvuku bubínků, probudit se brzy ráno, vidět svítání a odjet zase zpět na velbloudovi. Můj sen vidět Saharu, usínat a dívat se na hvězdy nad sebou se splnil.

Děkuji, Maroko! A všem ostatním nemůžu než doporučit navštívit tuto obdivuhodnou, přátelskou, cizincům otevřenou a pro nás exotickou zemi. ■

Autorka článku Tereza Nováková je studentkou 4. ročníku Historie – Učitelství pro střední školy na FF MU v Brně. Baví ji angličtina, historie, poznávání jiných kultur a cestování - ať již prstem na mapě nebo, když se podaří, i doopravdy.

Africká zkušenost během stáže GLEN v Nairobi

Děti ve slumu Kangemi

Koncem července 2009 jsem se vydal na cestu, od které jsem očekával hodně, ale v žádném případě ne tolik, kolik jsem získal. Na program GLEN jsem se přihlásil především z důvodu, že se mi líbil projekt mapování v chudinských čtvrtích. Skutečnost, že se jednalo o Keňu, zemi, kterou jsem chtěl již několik let navštívit, jsem bral jako bonus. Během tří měsíců jsem zažil věci nečekané, smutné i veselé, potkal spoustu skvělých lidí a navštívil místa, o kterých se jiným lidem jen zdá. Z mého pohledu je GLEN především o poznávání sama sebe, učení se, překonávání vlastních bariér, o jiných pohledech na život a silných zážitcích.

Cesta do neznáma

Olomouc–Praha–Istanbul–Nairobi, tohle byl plán cesty, která trvala více než dvacet hodin, během kterých jsem nacestoval přes 6 000 km. Když jsem vyrážel z ospalé Olomouce, nečekal jsem, jaká změna bude přistát ve 3.30 ráno druhý den v Nairobi. Po úvodních problémech na letišti – hledání ztracené peněženky se všemi doklady a kreditkami, která nebyla nikdy nalezena – jsem se konečně dostal do domu svého šéfa, kde jsem bydlel pro zbytek pobytu. Bydleli jsme sice v oblasti pro střední třídu, ale z oken domu jsme viděli Mukuru slum, jednu z našich pracovních oblastí.

Moje tandem kolegyně Sophia z Německa dorazila o dva dny později, takže jsem měl dostatek času na průzkum města a seznamování se s místní realitou. Během prvního výletu do centra Nairobi jsem se sice dvakrát ztratil, ale po několika hodinách bloudění, obědě v pouliční restauraci a první zkušenosti s Matatu (místní minibusy), jsem se

bezpečně vrátil do svého nového domova. „Nairobbery“ (tak se zde Nairobi přezdívá) zatím tak nepotvrdilo pověst jednoho z nejnebezpečnějších měst východní Afriky.

Nesmělé pracovní začátky

Naším plánovaným úkolem bylo mapování aktivit mládežnických skupin v části Nairobi zvané Makadara. Prvních několik týdnů jsme však strávili prací na projektu UNESCO GUIC (Growing Up In Cities), který zjišťuje, jak se žije dětem ve vybraných městech. Naším úkolem bylo, spolu se skupinkou místní mládeže, provést desítky rozhovorů s dětmi ve školách a na ulicích o životě ve slumu Kangemi, jaké změny by v oblasti rády viděli, kterých míst se bojí apod. Součástí projektu bylo i mapování škol a nebezpečných míst, takže jsme se, sice složitě, ale přece, k mapování dostali. Výsledek projektu, včetně naší mapy, byl prezentován místní komunitě a bylo navrženo několik projektů, které vycházely z potřeb dětí žijících v Kangemi.

Ani po třech týdnech našeho pobytu jsme stále nedostávali žádané materiály ani podporu od organizace, ve které jsme měli působit v rámci GLENU. A tak jsme se s mojí tandem partnerkou rozhodli, že si najdeme vlastní aktivitu, která nám alespoň dočasně poskytne práci, než se naše organizace uschopní spolupráce s námi. Výsledkem hledání byla organizace MABWOK (Make a Better World Kenya), kde jsem učil počítače a základy digitální fotografie a Sophia pracovala jako sociální pracovnice.

Reálný začátek práce v rámci GLENU

Po dvou týdnech práce v komunitním centru MABWOKu ve slumu Mukuru se nám konečně podařilo přemluvit odpovědné pracovníky v naší domovské organizaci a začali jsme s mapováním mládežnických aktivit

v Makadaře. Tato práce byla velmi zajímavá, ale obtížná zároveň. Práce s mladými lidmi, kteří jsou většinou dobrovolníci ve svých organizacích a během dne pracují, aby mohli zaplatit nájem, není vždy tak jednoduchá, jak bychom si přáli. Domluvit si schůzku je mnohdy složitější než vyřídít víza.

Mimo mapování jsme se také účastnili projektu Amnesty International Kenya, který se zaměřil na školení multiplikátorů aktivit v oblasti lidských práv. Výsledkem tohoto projektu byla znalostmi vyzbrojená skupina mladých lidí z naší domovské organizace, kteří v tuto chvíli plánují společné projekty na posílení povědomí o lidských právech mezi mladými lidmi v jejich komunitě.

Nejen prací je člověk živ

Keňa nabízí široké možnosti cestování a objevování krás východní Afriky. My jsme se snažili těchto možností využít co nejvíce. Spolu se skupinou Green Warriors Movement jsme se vydali na čištění národního parku Maasai Mara, který je jedním z neznámějších parků v Keni, a během tří dnů jsme se podíleli nejen na čištění překrásné krajiny, ale také jsme se zúčastnili debaty s masajskou komunitou o recyklaci odpadu, viděli jsme migraci stád divoké zvěře a navštívili eko-safari kemp, který si účtuje téměř 8 000 Kč za osobu na noc a chlubí se pobytem Baracka Obamy, jehož zde mají za jednoho z největších národních hrdinů.

Mimo naši zkušenost s kvazi-safari jsme měli možnost navštívit tradiční africkou svatbu, sloní sirotčinec, zažili jsme muslimský ramadán, cestovali po pobřeží, viděli lvici žeroucí zebra, byli okradeni, naučili se vařit tradiční ugali, byli započítáni během celonárodního sčítání lidu, potápěli se v národním parku, slyšeli pouliční střelbu ve slumu, naučili se několik základních frází ve svahilštině, účastnili se úklidu slumu a mnoho dalšího.

Stojí to za pokus?

Přestože v době, kdy píšu tento článek, není můj pobyt v Keni zdaleka u konce, věřím, že jsem v pozici, kdy mohu zhodnotit uplynulé dva měsíce pozitivně. Přestože se stalo několik negativních zážitků, ty pozitivní převládají. Pokud máte zájem okusit život v zemi globálního Jihu, pracovat na zajímavém projektu a zároveň poznávat sama sebe, učit se rozumět ostatním a dívat se na svět jinými očima, zkuste své štěstí a přihlaste se na projekty GLEN v roce 2010. Určitě to stojí za pokus! □

Jiří Pánek, student oboru Geoinformatika na UP Olomouc, se zúčastnil odborné stáže v Nairobi v rámci programu GLEN po dobu tří měsíců na programu „Asset mapping of informal settlement of Nairobi“.

Více článků o pobytu v Keni naleznete na www.JirkaPanek.cz

Střípky z Lagosu

„Kam míříš?“ ptá se mě řidič osobního auta na výpadovce v Praze. „Do Lagosu na stáž.“ „A to jako jak?“ „Po zemi. Po Evropě stopem a přes Maroko, Mauritánii, Senegal, Mali, Burkinu Faso, Ghanu, Togo a Benin místní veřejnou dopravou.“ „Vážně? Jsi šílená?! Vždyť se ti něco stane!“ „Ale nestane.“ V životě jsem sama necestovala a v životě jsem nebyla v Africe. I přesto tyto dva měsíce cestování na stáž proběhly bez jakýchkoliv problémů a já věděla, že v případě nouze mi vždycky někdo cizí pomůže. Cestou jsem poznala mnoho zajímavých lidí a navštívila úchvatná místa.

FOTO: HANKA VITNEROVÁ

Dramatická tvorba v rámci dětského letního programu

„Oyibo! Oyibo!“ ozývá se z malého lagošského občudku. „Ahoj, neříkej mi oyibo (bílá), nelíbí se mi to. Jmenuji se Hana,“ snažím se sprátelit s usměvavým desetiletým Immanuelem při cestě do kanceláře. Ani netuší, že se od teďka budeme potkávat pravidelně. A to po tři měsíce mě GLEN stáže v nigerijské neziskové organizaci.

Pomalou, velmi pomalu začínám pronikat do nigerijské společnosti, způsobu myšlení ze dne na den, životního a pracovního tempa. Stále jsem si nezvykla na neustálé výpadky elektriny, na nedostatek vody, kterou musíme občas kupovat od pouličních překupníků, na hlučné generátory „Made in China“, na odhazování odpadků všude kolem a na život ráz na ráz. Každý den je dnem malé zkoušky a nové zkušenosti. Velmi málo věcí můžete naplánovat, a i když to naplánujete, tak se stane mnoho neočekávaného. Takže vlastně je lepší nic dopředu nevmýšlet.

Naše nezisková organizace Search and Groom Youth for Development Centre sídlí v Lagosu, druhém nejlidnatějším městě

Afriky. Lagos trpí klasickou nemocí megaměst v podobě špatné infrastruktury, kriminality, ztráty identity, přelidněnosti, rivality, nahodile postavených domů, dopravních zácp a smogu. Bok po boku tu žijí superbohatí se superchudými. Z okna automobilu můžete zahlédnout pospolu paláce a slumy.

Deštné pralesy a divokou zvěř byste zde hledali stejně marně jako supermarkety, kočárky či baťohy. Deštné pralesy byly pokáceny a za zvířaty vás místní pošlou do smutných zoo. Vše je prodáváno po malých obchůdkách, čímž si má více lidí šanci přivydělat. Místo kočárků jsou děti přenášeny na zádech. Místo baťohů a tašek jsou všechny věci přepravovány na hlavě.

Search and Groom Youth for Development Centre se zabývá fotbalem pro rozvoj. Koncept fotbalu pro rozvoj stojí na myšlence staré jako lidstvo samo, a to, že sport není jen sport. Sport přináší disciplínu, pravidelnost, překonávání sebe sama, týmového ducha a samozřejmě ve zdravém těle, zdravý duch. Fotbal je jen prvním krůčkem k celkovému rozvoji osobnosti. Plní funkci lákadla a posléze se aktivity přesouvají jinam. K podpoře vzdělanosti, k podpoře sociálních vazeb, k podpoře integrace. Tak zní alespoň teorie, praxe může být v zemích Jihu trošičku jiná.

Pokud byste ale očekávali, že si tu s dětmi kopeme do míčů, tak se mýlíte. Naší hlavní náplní práce s německým tandemem Sebastianem je podpora chodu kanceláře a příprava dětského letního programu pro znevýhodněné děti žijící v chudých čtvrtích Lagosu. V podstatě ale platí, že jsme podporováni v kterékoliv námi vymyšlené aktivitě. To ale není jednoduché. Nerozumíme dostatečně místní společnosti, abychom začali vlastní projekty. Dennodenně vedeme se Sebastianem diskuzi o efektivitě a účinku naší práce, stejně jako o smyslu rozvojové spolupráce jako takové.

Občas pochybujeme nad tím, zda máme vůbec právo přijet do jiné země a v podstatě očekávat podobné chování tomu našemu a zavádět náš způsob myšlení. Například trvat na tom, že se bude pracovat, že věci budou naplánovány dopředu a že se bude vést evidence. Jedním z hlavních problémů, kterému tu totiž musíme čelit, je nedostatek informací a nestrukturovanost předávání informací. Dalším pak kulturní rozdíly a jiná pracovní hierarchie, na kterou si musí dát mladý stážista velký pozor. Rozhodně bych přípravu na podobnou stáž nepodcenila.

Většinu našeho času tedy trávíme v kanceláři a po večerech v baru naproti našemu domu či poslední dobou stále více u sebe v pokoji, kde se zabýváme sledováním pirátských filmů.

Západní Afrika mne naprosto uchvátila, ale i poučila a vrhla mě do studené reality každodenního života jejích obyvatel, zvláště co se Nigérie týče. Děkuji INEX-SDA za podporu a příležitost vše toto zažít na vlastní kůži. Nikdy nezapomenu na kamerun-

ského kamaráda v Mauritánii, na chlapce v Dakaru vyprávějícího mi o islámu a wolo-fech, na džentlemana v Bamaku, na Ismaela v Ouagadougou, na Brigitte v Koumasi, která mě pozvala k sobě domů. Na Američanku Annu v Cape Coast, na indického kamaráda Ankeshe, u kterého jsem bydlela v Akkře, na tři kanadské studentky v Lomé, na mé kolegyně, přátele a spolubydlící v Lagosu a na další tisíce bezejmenných osob, které jsem potkala a vedla s nimi konverzace. □

Autorka článku Hanka Vitnerová se dlouhodobě zajímá o problematiku rozvojové spolupráce a alternativních přístupů k ní (Fotbal pro rozvoj je jednou z nich).

Na GLEN stáž se přihlásila proto, aby zažila rozvojovou spolupráci v praxi a více porozuměla současnému světovému dění.

ONE EUROPE
ONE WORLD

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

GLEN – Global Education Network of Young Europeans

Program GLEN umožňuje mladým lidem vzdělávat se v problematice rozvoje a pomáhat na projektech neziskových organizací přímo v rozvojových zemích. Před odjezdem na projekt se konají dva přípravné semináře, které budoucím dobrovolníkům pomohou lépe se orientovat a žít v rozvojové zemi. V rámci samotného pobytu se společně s partnerem z Německa pracuje na projektu, jehož smyslem je pomoci místní komunitě nebo místní organizaci. Je to současně jedinečná příležitost poznat danou zemi a kulturu z jiného pohledu než turista. Po návratu domů se dobrovolníci zapojují do rozvojového vzdělávání, tj. hlubšího informování veřejnosti o problematice rozvojových zemí.

Smyslem programu GLEN je umožnit mladým lidem získat zkušenosti v oblasti rozvojové spolupráce a prostřednictvím jejich ponávratové činnosti přispívat k posilování povědomí evropské veřejnosti o rozvojových problémech, k odstraňování předsudků a v neposlední řadě také ke vzájemnému poznávání mladých lidí z členských států Evropské unie.

Více informací o podmínkách účasti v programu GLEN a o konkrétních projektech najdete na www.inexsda.cz. Zájemci o účast v programu se případně mohou obracet přímo na Janu Jenišťovou glen@inexsda.cz, která má koordinaci programu GLEN v České republice na starosti.

Program GLEN je realizován za laskavé podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Česko-německého fondu budoucnosti.

Tak dávno, že už si to nikdo nepamatuje

Rozhodli jsme se vám nabídnout úryvek z blogu jednoho z našich EVS dobrovolníků, toho času pár temp od polárního kruhu. Jakub strávil na Islandu šest měsíců a v rámci svého projektu vedl několik workcampů, podílel se na organizaci mezinárodního filmového festivalu, zhubl čtyři kila a pět jich přibral. Doufajíc ve shovívavost čtenářů, přinášíme vám tento text v originální, nezkrácené, a proto lehce expresivnější podobě, než je na našich stránkách obvyklé. Ty z vás, kteří v něm i přesto naleznou zalíbení, rádi odkazujeme na původní zřídlo, na stránky <http://jakubs-janssonar-saga.blogspot.com>. Nejen jim však přejeme klidnou četbu.

a 1 × z Vinohrad. Dva z nich byli oficiálně v páru a dvě z nich z toho byly podezřelé bez zřejmého důkazu. Zato ale ti, co byli v páru, měli páru i na to, aby byli zasnoubení a taky na to, aby se v září brali. Co dneska ti čtyřadvacetiletí všechno stihnou, o tom já starej kmet už nemám ani páru.

Dny jsme trávili v tvůrčím procházení přilehlého údolí v sousledných čtvercích a zoufale hledali lupiny, invazivní fialové krasavice, které vypadají nonšalantně ve váze, ale působí lehce nudně, když pokrývají lány, kde kdysi býval jenom mech. Celé údolí Morsadállur vypadá jako měsíční krajina, s náhodně rozmístěnými vyschlými koryty jediné řeky Morsá, která mění směr i bydliště podle nálady. Mimochodem Jyri (čti Juri) z Finska vymyslel v rámci soutěže o vylepšení nejnudnějšího islandského vtipu varia-

se třicet dnů muselo na východní pobřeží vozit severní cestou. Národní tragédie.

Ve Skaftafell se hrály tři hry:

1) Na čtverce: Dva krajní mají GPS, jeden prostřední hlasivky a jde se. V deseti lidech na sto metrech, co sto metrů, to zastávka. Když někdo uvidí lupin, zaječí, prostřední udělá velké „Y“ jako „YES“ do zápisu a vzduchem zasvíští srpy. Nejbližší GPS operátor (to je anglicky „poskok“) zapíchne na hrob virtuální datovou vlajku, srovná se řada a znova sto metrů, sto metrů, sto metrů, sto metrů... dokud někomu nerupne v kouli a nevrhne se se srpem na nejbližšího soudruha nebo prostřední nezavolá pauzu. V tom méně krvavém případě se pak najde nejbližší místo, kde se už tisíc let snaží dosáhnout sexuální dospě-

FOTO: JAMIB HODAK

V popředí nadšený Američan, na pozadí stoicky klidný Islandčan. Jako kus ledu.

Evropská dobrovolná služba

EVS (European Voluntary Service) je součástí evropského programu Mládež v akci. V jejím rámci můžete strávit až jeden rok v zahraničí s finanční podporou Evropské unie. Budete pracovat na některém ze stovek projektů po celé Evropě – s dětmi, v přírodě, v informačních centrech nebo třeba pomáhat lidem, kteří to potřebují. Jedná se o dobrovolnictví, které je současně neformálním vzdělávacím programem; jeho součástí jsou tři školení a dostanete i prostor pro realizaci svého vlastního mini-projektu. EVS je otevřena všem lidem mezi 18 a 30 lety. Jazykové znalosti ani finanční situace nehrají roli, požadovaná je pouze motivace a plné nasazení. Pokud se chcete dozvědět víc, pište Tereze Šmídové na evs@inexsda.cz

(Tý)den trifuů

První část třetího workcampu byla v národním parku Vatnajökull, u třetího největšího ledovce na světě téhož jména (a horliví geologové můžou hádat, které dva jsou ty největší). Mně to trvalo asi den a doteď se stydím. Byl to taky první týden naostro, s opravdovými dobrovolníky a opravdovými problémy. Kdyby nějaké byly, ale ono nic. Flott.

Naše prazvláštní grupa obývala jednu řadu stanů v kempu Skaftafell s jednou přidruženou polní kuchyní - The Mansion. I staný obdržely v návalu euforie jména, která se rozšířila tak, že je začal používat i plebs a denní tisk. Po řadě, díváme-li se z kuchyně směrem k toaletám: Chuck Norris, Anti-Lupinistic Liberation Front, „:)/(Tent“, Democratic Republic of Tents, Summer Cottage, Giraffe Garage a jejich vlastníci byli, už ne po řadě: 2 × z Ameriky, 2 × z Finska, 1 × z Kanady, 1 × z Anglie, 1 × z Nizozemí

ci, která si zaslouží zveřejnění [(c) Creative Commons Licence]:

What to do when you are lost in a forest in Iceland?

1) Look at the compass, it will tell you where north is not.

2) Look at the map, it will tell you where the rivers aren't.

3) Wait for nightfall to read the stars, it might take you 3 months...

Kromě náhodně rozmístěných ramen řeky a trollů ženy, která údolí chrání, jsou ale v Morsadállur jen šutry. Ze severu je válcuje ledovec a z jihu překlenuje slavný ocelový most, jehož první verzi v roce 1996 po erupci vulkánu přímo pod ledovcem smetla povodeň. Té povodni se v naučném akčním trháku turistického centra říká „immense flood“ a jediné, co se jí povedlo, bylo, že na měsíc přerušila přímé spojení mezi Hofnem a Reykjavíkem. Na první pohled se to může zdát jako malichernost, ale považte, že pivo

losti kousek mechu, a bez skrupulí mu zády překazí pubertu.

2) Freestyle: Vybereme vhodné, neschůdné místo plné lupinů - například skalnatý břeh řeky - a počkáme, až zaprší. Díky tomu budou klouzat i podrážky těch, kteří mají náhodou vhodnou obuv, a podmínky jsou pro všechny soutěžící stejné. Další postup je potom shodný s hrou na čtverce až na to, že není třeba synchronizovat bojující jedince a každý kosí individuálně, stvol nestvol. Poskoci označují padlé a nejlepší válečník (od slova (z)válet, válcovat, nikoli válčit) vyhrává polárkový dort.

3) Na vědu (naše oblíbená): Když plánovaně prší, zavrou se dobrovolníci do tepla a zahrnou se čajem, sušenkami a psacím náčiním. Následně vůdce či vůdci - to podle politické situace ve skupině - vymyslí absurdní aktivitu a metodou cukru (nebo čokolády) a biče (tady žádné nebo není) donutí hráče k fantazii. Té se, jak víme,

meze nekladou, ale musí se vejít na čtvrtku A1. Zbylí dobrovolníci se oddávají magickým rituálům. Jsou-li provedeny správně a je-li v kuchyni k dispozici mandragora, vedou k vložení GPS dat do počítačového stroje, který pak za odměnu ukazuje obrázky.

Může to znít nudně, ale ta práce měla svoje kouzlo, stejně jako Skaftafell sám. Těžko někde snáz pozorovat, jak rychle ustupují ledovce, ať už je to kvůli globálnímu, lokálnímu, nebo kterémukoliv jinému oteplování. A když si zvyknete na to, že se tu dá koupit jenom falešné dvouprocentní pivo, a naučíte se sprchovat přesně za pět minut, je to skoro ráj. S vodopády, které unášejí psy, aby je po dvaceti metrech vyplavily nezraněné, s domy, kterým na střeše roste tráva a vevnitř zpívají průvodci, a s třiceti sedmi toaletami. Ráj, pokud je nemusíte uklízet tak jako toho času přítomná Lenka z Liberce.

Týden sacharidů

Druhý týden jsme strávili mezi dvěma řadry. Prsa, jak všichni víme, mohou být

menší nebo větší, to podle toho. Málokdy se ale stane, že jsou porostlá mechem a mají velikost menšího kopce, s lávou uvnitř. Ne tak na Islandu, poblíž Kirkjubéjarklaustur. Tam je to to nejběžnější, co člověk uvidí. Když jedete směrem na Skaftafell a kousek před mostem zahnete doprava, budete mít vedle sebe takové poprsí, že by to luxusnějšímu porno magazínu vystačilo na rok existence. Když pojedete ještě chvíli, minejte rozestavěný hotel s jeřábem a Zetorem 7211, na příští křižovatce zahnete znovu doprava a pokusíte se ignorovat neustálé útoky všeho možného ptactva, budete přímo v „Nadrech“. Ten malý domek po vaší levé ruce, „dům pro hosty“, byl po celých nezkrácených šest dní naše bydliště a na dřevěné podestě u zadních dveří se ustavičně chladilo pivo, sušily boty a drbal pes, v uvedeném pořadí.

Když jsme zrovna nedrbali psa nebo (bohužel s mírou) nepopjeli v budoáru, nebylo těžké nás najít. Pravděpodobně jsme házeli válce v hotelu, hráli biliár, poslouchali „Claire de Lune“ naživo nebo diskutova-

li o umění, etice a koncepci obsahu a formy. Forma, ta byla většinou dortová a obsah z čokolády.

Traktorista Hörður, náš pán vládce po celý druhý týden, měl prostřední „d“ po islandsku proškrtnuté a to ho opravňovalo k tomu, aby šéfoval hotelu, hlídal parkoviště a učil nás zpívat vulgární songy, kterým rozumí jen on. Umí jen dvě slova „cizím nářečím“: anglicky „OK“ a japonsky „Hirošima“. Jeho mozek ale, stejně jako ten Pascalův, dokáže obě zkombinovat na nekonečno nekonečen způsobů, a tak může plynou islandsko-anglo-japonštinou sdělit všechny detaily o sázení stromů bagrem, popsat cestu od bazénu k vodopádu nebo upřesnit čas večeře. To všechno v jedné větě, minutě a bez nadsázky, protože to všechno je v Kirkjubéjarklaustur potřeba.

A tak jsme se přejíždali, váleli a klábosili, dokud nezazvonil zvonec a bezproblémovému workcampu nebyl konec. ■

Jakub Hozák

Získávání neobvyčejných zkušeností na obyčejném francouzském venkově

Sen jménem Francie

Odjet jako dobrovolnice do Francie bylo mým snem už asi tři roky, tedy přesněji od listopadu 2005, kdy jsem se zapojila do dobrovolné činnosti v ČR a poprvé uslyšela o tomto programu. K odjezdu na Evropskou dobrovolnou službu (EDS) mě inspirovala hlavně setkání s českými exdobrovolnicí a dobrovolnicí z jiných zemí v Praze. Jejich svět mi úplně učaroval a ve mně se probudila zvědavost a také touha objevit tento dobrovolnický svět a vyzkoušet si to, co je spojeno s programem EDS, na vlastní kůži. A nejvíc moje chuť a zvědavost stouply, když jsem navštívila Paříž a velmi mě okouzila její atmosféra, kterou dotvářel rozkošný jazyk. V té době jsem se rozhodla naučit alespoň trochu francouzsky a nahlédnout hlouběji do života lidí v „zemi hexagonu“ za každou cenu.

Něco pro to udělat

Rady od mých přátel mi v hledání hodně pomohly a hlavně mě připravily na to, že s hledáním a kontaktováním organizací je třeba začít brzy. Neměla jsem žádnou konkrétní představu projektu, ale chtěla jsem být pokud možno co nejjízněji a pracovat v sociální oblasti. Hledání projektu, komunikace s vícem organizací, přihlášky, doporučení, potvrzení až po konečné schválení projektu a udělení grantu trvalo skoro půl roku. To mi ale nevadilo, protože mě pořád doprovázela motivace a chuť poznat, naučit se něco, předat něco, vyběhnout ze zaběhlého stereotypu a zkusit něco nepoznaného. A toto vše se mi mělo splnit v malé ves-

niče u Bergeracu v Akvitánii (Aquitaine). Hostitelská organizace mě před příjezdem velmi dobře informovala o organizačních věcech, ubytování, možnosti zapůjčení auta, tématu projektu, dalších dobrovolnicích atd. Na deset měsíců jsem se měla stát tou, jež doprovází lidi s mentálním a fyzickým postižením v nadaci Johna Bosta – Fondation John Bost (www.johnbost.org). Když jsem si přečetla téma projektu, napadlo mě, že to bude asi „pěkný bláznec“. Jako třeba Bohnice. Lidi mají spoustu předsudků týkajících se podobných objektů. Já jsem v podobném zařízení nikdy nepracovala a ani jsem s nikým, kdo pracuje v tomto oboru, nepřišla do kontaktu, ale předsudky ani očekávání jsem neměla, protože vím, že se tím situace většinou jen komplikuje. Stejně si člověk i na základě dost přesných informací a popisů projektu z internetu utvoří dost vlastních představ, které se od konkrétní situace mohou dost lišit... Takže jsem prostě v září 2008 odjela do nadace Johna Bosta přesvědčit se na vlastní oči a udělat si svůj názor na místě.

Jo, tak to je ta dobrovolničina

Být dobrovolnicí v takové nadaci pro mě znamenalo se podílet na aktivitách pro rezidenty, doprovázet je. Prostě jim s úsměvem dodat radost, potěšení, trávit s nimi čas, zajímat se o ně, naslouchat jim a podobně. Pracovaly jsme každá v jiném pavilonu, ve kterých byly různé věkové skupiny rezidentů a s různým postižením. V mém pavilonu byli rezidenti od 60 do 80 let víceméně totálně závislí na péči „monitorů“. V dalších

Jitka Peterková na vinici chateau Monbazillac

FOTO: JITKA PETERKOVÁ

pavilonech byli rezidenti většinou podstatně samostatnější. Zpočátku bylo asi nejtěžší najít své místo a vymezit svou roli v pavilonu. Pak také zjistit, co očekávají ode mě a co já od nich. Dobrovolnictví v nadaci má dlouhou tradici, ovšem provázenou spoustou proměn, takže stejně jsme tam chvílemi měly dojem, jako kdyby se tam s dobrovolníky setkali poprvé. Myslím ale, že je normální součástí EDS, když v hostitelských organizacích mají každý rok dobrovolníky z jiných zemí. Jednou jich je moc, pak zas málo, někdy mají mezi nimi například spoustu kluků, takže nelze úplně připravit činnost každému na míru. Moje zkušenost je taková, že spíše záleží na každém jedinci, jak se k dobrovolnictví postaví, co má a co chce nabídnout, čím chce přispět místní komunitě a jak je schopen si najít své místo. Každý dobrovolník má jinou míru motivace, jiné představy, očekávání nebo cíle své EDS. A navíc nelze zanedbat rozdíly mezi lidmi z různých kultur. Co se týče přímo dobrovolnictví v nadaci Johna Bosta, tak prý dříve byli dobrovolníci zapojováni do normálního pracovního tempa a byli bráni spíš jako stážisté na praxi, kteří mají s určitou jistotou v budoucnu zájem o pracovní místo v nadaci. Dnes už jsou dobrovolníci počítáni spíš do týmu animátorů a jsou dalšími pomocnými silami při organizaci volného času rezidentů nebo při větších akcích společenského života celého nadačního komplexu.

Nejvíce mě těšilo pomáhat a fandit rezidentům při adaptovaných sportovních aktivitách, pomáhat s hudební animací a při svátku hudby. Dobrým zpestřením byla i práce v nadační kavárně, která plnila roli sociálněterapeutickou. Život v nadaci nejen mně zpestřil můj vlastní projekt, který se jmenoval „Atelier mandala“, kdy rezidenti za poslechu uklidňující a inspirující hudby vybarvovali modely mandal. Stačilo jen vyplnit žádost s popisem činnosti, kterou

posoudili a odsouhlasili odborníci. Začala jsem s tímto ateliérem v únoru 2009 pouze ve svojí skupince rezidentů, ale když se o tom doslechli další vedoucí ergoterapeutických ateliérů, použili tento nápad také, a dokonce si někteří rezidenti začali sami vyhledávat modely mandal. V dubnu se mi podařilo udělat malou výstavu z jejich prací a spojit s mini workshopem s vybarvováním modelů mandal.

Život mimo nadaci a objevování „země hexagonu“

Mezi nejkrásnější chvíle patřila setkání s ostatními dobrovolníky a poznávání krás Francie. Dokonce se nám podařilo dostat se s partou dobrovolníků, kteří byli v nadaci jen přes léto, na speleologickou výpravu do jeskyně. Také jsme často projížděli kolem nedaleké řeky Dordogne. Ze svahů zvedajících se nad ní na projíždějící shlíželi spousta majestátních „zámků“ neboli chateaux. Drtivá většina místních chateaux je samozřejmě obklopena rozlehlými vinicemi, bez nichž by chateau nebylo chateau. Jsme přece v kraji vína, a jak obyvatelé Dordogne říkají, v kraji tisíce chateaux! Ano, mají tady být na co pyšní. Myslím, že počtem zámků už se snad vyrovná jen kraj kolem Loiry. Nikdy nezapomenu na mlhu vznášející se nad řekou Dordogne, kdy navíc ve stejný moment slunce osvětlovalo chateau nad ní. A také na výborné bílé víno z okolí Bergeracu, zejména pak z chateau Monbazillac! Další skvělé příležitosti k cestám po Francii a navázání mezinárodních kontaktů a přátelství byly semináře v Montpellieru, Redonu, Cannes, La Rochelle, Bordeaux nebo Colmaru. Na tato setkání nikdy nezapomenu, zvláště pak na mezinárodní divadelní scénky, které jsme vytvářeli v Cannes pro obyvatele multigenerační rezidence a asociace.

A co z toho?

Jsem ráda, že se mi podařilo navázat dobré přátelské vztahy takto v cizí zemi. Víím, že jsem udělala dobře, když jsem se vydala na tak dlouhou dobu na tento program. Zkušenost byla intenzivnější a francouzština se stala mou druhou mateřštinou. Cítím, že i půl roku by bylo na to všechno málo a ve chvíli, kdybych si zvykla, našla přátele a své místo, musela bych to zase opustit, takže budoucím dobrovolníkům doporučuji spíše dlouhodobý výjezd. Někteří dobrovolníci, se kterými udržuji kontakt, se dokonce dostali na francouzské univerzity a zůstali přes prázdniny - ať už jen tak relaxovat, nebo ještě pokračovat v činnosti v hostitelských organizacích -, či dokonce našli práci.

Měly jsme jako dobrovolnice i dost dnu volna, což jsme využily k cestování, a mohu říct, že Francii mám dobře procestovanou i přes stávky dopravních podniků. A zde si opravdu musím trochu rýpnout, protože ty stávky byly opravdu časté, pro násince je to nezvyk a nepočítá s tím tolik, ovšem pro Francii je toto zcela typické. Méně utratit za cestování mi pomohla slevová karta na železniční dopravu od mé koordinační organizace (Année Diaconale) a karta EURO 26 od francouzské Národní agentury. EDS hodnotím velmi pozitivně, a pokud se člověk nenechá pohltit kulturním šokem a brbláním, že to u něj není jako doma, může vyjít vstříc skvělým a nezapomenutelným zážitkům jak se sebou samým (zvláště pokud jede sám a nezná příliš řeč), tak s lidmi z rozličných zemí a kultur. Obohacení života zaručeno! □

Autorkou článku je Jitka Peterková, studentka VOŠ Jabok a ETF UK, která miluje objevování krás i strasti života na zemi, hudbu, cestování, četbu, učení se cizích jazyků, práci s lidmi, umění, pohyb, sport, tanec...

Jeden pohled na thajský nadhled

LTV/MTV – dlouhodobé dobrovolnictví

Už jste byli na workcampu a bavilo vás to? Pokud ano, možná přemýšlíte, jak vyrazit do zahraničí na delší dobu, jak proniknout hlouběji do místní kultury a jak se intenzivněji zapojit jako dobrovolník. Tohle všechno a mnohem víc vám nabízí dlouhodobé dobrovolnictví (LTV - Long-Term Volunteering, MTV - Mid-Term Volunteering). Projekty LTV jsou realizovány napříč celým světem, tam, kde je zrovna potřeba. Můžete stavět školu v Africe, hlídat hnízda orla bělohlavého v Asii nebo třeba vést workcampy v Mexiku, záleží jen na vás. Nezapomeňte ale na cestovní náklady, místní organizace většinou hradí pouze ubytování a stravu.

Pro další informace pište Tereze Šmídové na ltv@inexsda.cz.

...země dlouhých písčitých pláží, azurového moře, zlatých buddhistických chrámů, skvělého jídla a thajského úsměvu...

Globální recese musí přece mít i své pozitivní stránky, napadlo mne, když jsem se na začátku roku ocitnul bez práce, volný a s rostoucí touhou právě teď podniknout něco, co jsem vždycky chtěl. Cestování a dobrovolnictví. Obojí mne zajímá, ale doposavad jsem je nepoznal v jejich kombinaci, od které jsem si sliboval odlišnou zkušenost, než když zemí jedete jako „pouhý“ návštěvník či cestovatel.

Na počátku mojí cesty nebyl nikdo jiný než INEX-SDA a jeho nabídka projektů, která zahrnuje více méně všechny dlouhodobé obyvatelné kontinenty naší planety. Ani dnes nedokážu přesně říci, z jakého důvodu mi poměrně rychle a jednoznačně padlo do oka

Thajsko. Možná proto, že my Evropané vnímáme tuto zemi jako atraktivní, exotickou a zároveň bezpečnou destinaci. A Thajské království (dříve Siam) toto všechno a mnoho dalšího svým návštěvníkům nabízí vrchovatou měrou.

Do země jsem přicestoval v únoru, právě když začíná tamní léto, respektive nejteplejší období v období sucha. Řeč je o曼谷, jak jsem byl později obeznámen, domorodci údajně rozlišují pouze dvě roční období. A sice horko a hodně horko. Po několika hodně horkých dnech strávených v energickém Bangkoku jsem se přesunul o tisíc kilometrů na jih do Hat Yai, největšího města na jihu Malajského poloostrova. Tam totiž sídlí organizace Dalaa, jejíž členové projekt vypracovali a za pomoci dobrovolníků jej rozvíjejí. Přestože město samotné nenabízí nic výjimečného z pohledu turistického ruchu, cizinec (pro Thajce „Farang“) se ocitne upro-

Nune, Vai a jejich kamarádky, škola v Kok Payom

střed energického, lidnatého a výfukovými plyny zahlceného města a obdivuje exotickou směs kultur, neboť jih země je obydlen nejen buddhisty, ale i muslimy, přičemž sousední Malajsie je vzdálená pouze několik desítek kilometrů.

Po několikadenním školení, jehož součástí bylo uvedení do základů jazyka a thajských kulturních zvyklostí (v Thajsku je například společensky nepřijatelné, aby člověk jakkoli projevoval svoje negativní emoce vůči druhé osobě; dále je zvykem úcta vůči starším lidem či důraz na život v rodině i s rodiči aj.), jsem se natěšený a pln očekávání vydal minibusem směrem na západní pobřeží, do vesnice Kok Payom. Tato rybářská vesnice leží na jihozápadním pobřeží Andamanského moře nedaleko nádherných a turismem toliko nedotčených ostrovů Ko Tarutato či Ko Lipe. Obyvatelé Kok Payom, kteří jsou převážně muslimského vyznání, si na živobytí vydělávají rybolovem a hospodařením na rybích farmách.

V době mého příjezdu pořádala Dalaa ve vesnici shortcamp se zaměřením na životní prostředí. Campu se účastnily dvě desítky dobrovolníků převážně z Evropy, Thajska a Japonska. Součástí dvoutýdenního programu byla výstavba „recyklační banky“ (stavba, kam mohou místní odnést a vytrít odpad; další fází bude rozvinutí systému recyklace takto vytríděných odpadů a spolupráce s firmami v okolí), čištění fjordu, sběr a pěstování stromků mangle, sázení stromků, výuka angličtiny, environmentální informační kampaň a další činnosti komunitního charakteru. Součástí programu a zároveň i určitou perličkou byl jednodenní „hometay“, kdy jsme my, dobrovolníci, strávili 24

hodin v rodinách, které si nás napřed jednoho po druhém vylosovaly. Tato zkušenost byla originální nejenom tím, že jsme se mohli nejautentičtější formou dozvědět více o každodenním životě místních, ale taktéž to byla nemálo zábavná zkouška naší thajštiny (a slovníků) a dalších univerzálních (převážně neverbálních) komunikačních technik. Otec v naší thajské rodině je majitelem rybí farmy, a tak jsme společně strávili dopoledne sběrem a čištěním mořské řasy, která je následně prodávána obchodníkům nebo restaurátorům. Dopoledne proběhlo ve znamení rodinné siesty na verandě domu, kdy přišlo několik sousedů či známých na jednu cigaretu, zjistit co se událo nového, poklábosit a okouknout, jak vypadá ten jejich Farang.

Dalším programem našeho projektu byla výuka angličtiny v místní škole a v místní komunitě. Škola poskytuje příjemné zázemí sedmi třídám včetně školky. Žáci, kteří jsou oděni ve slušivých pestrobarevných uniformách a o přestávkách se hemží doslova po celé škole, mají, co se týče úrovně znalostí, velmi dobré základy. Přestože jsou jejich znalosti pravděpodobně na nižší úrovni než v Evropě, je zřejmé, že pokud je student v průběhu dalšího studia a života dále rozvinou, budou znamenat značnou výhodu nejen pro ně samotné, ale i pro Thajsko. Současná situace v thajském školství se však zatím bohužel vyznačuje nedostatkem učitelů anglického jazyka, což se projevuje velkou poptávkou po angličtinářích zejména v menších městech a vesnicích. Musím podotknout, že přestože jsem před příjezdem pocítoval nepatrnou obavu z toho, jaké to bude postavit se před thajskou školní tabulí (po vzoru

Igora Hnízda), tak na místě jsem si tuto činnost oblíbil nejen pro autenticitu, energičnost a spontánnost, kterými děti oplývají.

Místem, kde dobrovolníci žijí a zároveň tráví svůj volný čas, je společenská klubovna. Přes den, ale zejména večer co večer, se tam schází skupina až dvaceti lidí se zájmem učit se angličtinu. Počet studentů není konstantní, ale z dlouhodobého pohledu kontinuálně narůstá (je nutné poznamenat, že program běží teprve od ledna 2009). Mezi zájemci sice tu a tam bývají i děti, ale přichází převážně dospělí toužící po zdokonalování se v anglickém jazyce. Kromě toho, že evidentně mají dobrý pocit a radost z toho, že se učí něco nového, mají zájem objevovat i naše rodné jazyky (řekl bych, že zpravidla platí čím obtížněji vyslovitelný, tím zajímavější a zábavnější, což ostatně velmi přílehavě platí právě pro thajštinu samotnou z pohledu opačného). Vzájemně si užívají interakci, komunikaci, a přátelství s lidmi, kteří jsou toho času mezi nimi a zároveň či především jedněmi z nich.

Co říci závěrem? Thajsko se svojí nádhernou zemí, kulturou a jejími obyvateli, viděno nejen mýma očima, nabízí svým návštěvníkům skvělé potěšení pro naše smysly. Pro mne samotného znamenalo mimo jiné i objevení nového pohledu na vnímání každodennosti, a to díky spontánnosti, vděčnosti a radostného žití okamžiku, kterým se thajský spirit tak, jak jsem se s ním setkal, projevuje. ■

Autorem článku je Aleš Nečas, před cestou realitní poradce, toho času na volné noze, se zájmem o kulturu, sport pro radost, cestování a objevování nových obzorů.

Návrat domů

Koncem letošního června, po více než třítýdenním pobytu v Česku se skupinka mladých hráčů fotbalového týmu MYSA vrací opět domů. Kromě cenných trofejí z vítězných turnajů si s sebou odvázejí hromadu nezapomenutelných zážitků a krásné dárky od svých nových českých kamarádů z Mostecky, Prahy, Bruntálska a Olomoucka. To jsou regiony, jež hosté z Keni navštívili v rámci letošního ročníku projektu Fotbal pro rozvoj.

Doma (v hlavním městě Keni, Nairobi) na ně již netrpělivě čekaly jejich početné africké rodiny. To se bohužel nedalo říci o jejich zavazadlech, která nedopatřením uvízla na několik dní v Káhiře. Po zjištění, že zavazadla dorazila navíc otevřená a bez několika chybějících věcí, většina jen stoicky mávla rukou.

lo čtyř milionů lidí, z toho více než polovina v chatrčích z vlněného plechu a papírových krabic.

Peter Kyalo alias Bartéz (18), jak mu jeho spoluhráči trefně přezdívají, je výborným nadaným brankářem. Žije spolu se svými dvěma bratry, sestrou a maminkou v jednom z menších slumů, který nese název Korogochu. Maminka je milá a velmi pohostinná žena. Ve svém příbytku, který je velký asi jako průměrná česká kuchyň, nám ochotně nabízí teplý čaj a chléb s máslem. To i přesto, že jako nezaměstnaná žena živí sama čtyři hladové krky. Manžel umřel před lety na srdeční slabost. V Keni je stále zachováván tradiční model rodiny. Hlavou rodiny je manžel, který vydělává na živobytí, žena se stará o domácnost. Muži však většinou umírají velmi mladí a žena, která nikdy nebyla zvyklá vydělávat peníze, tak čelí nelehké životní situaci.

Bartéz hraje za dva místní fotbalové celky. Během týdne absolvuje nespočetné množ-

dál tvrdě pracovat, aby tak měl větší šanci vyhrát se svým druholigovým týmem letošní ligu. Často vzpomíná na své české přátele a rovněž na dobré jídlo, kterým ho hostili. Česko považuje za velmi vyspělou evropskou zemi, na svou vlast však nedá dopustit. Přestože podmínky k životu tady nejsou úplně optimální, nikdy by o Keni neřekl, že je to chudá země. „Máme jen jiný životní standard, než na jaký jste zvyklí u vás v Evropě“, poznamenává Bartéz. Z Česka si však přivezl i negativní vzpomínku: „Příliš hodně jsme toho nachodili, a to i přesto, že máte tak krásné tramvaje a kvalitní dopravní systém“.

Moses Nyangila (20) je trenérem, vůdcem a lékařem fotbalistů z MYSY v jedné osobě. Nenápadný hoch menší postavy se smutnými očima žije sám v malém pokojíčku na okraji Nairobi. Ve dvanácti letech opustil své rodiče a sourozence, aby tak dále nezatěžoval napnutý rodinný rozpočet. V MYSE je to velmi vážená osoba. Ze zhruba 20 000 dobrovolníků, jež jsou členy této organizace zaujímá Moses nejvyšší post, je totiž jejím předsedou. To skýtá spoustu povinností a rovněž pořádný kus zodpovědnosti. Vzhledem k tomu, že je také trenérem desíti mládežnických fotbalových týmů, občas neví, kam dříve skočit.

Ve svém skromném příbytku; jedna postel, malá pohovka, vařič a tři páry kopaček zavěšených pod stropem, nám připravuje své oblíbené jídlo – fazole s rýží, kukuřici a avokádem. Během oběda se chlubí svými certifikáty, kterých má opravdu požehnaně. Moses má certifikát téměř na všechno, počínaje kurzem trenérství přes kurzy zdravotnické, až po diplom z prvního ročníku vysoké školy informačních technologií. Tu si jako jeden z mála vyvolených mohl dovolit studovat díky stipendiu, jež získal za svou aktivitu v organizaci MYSA. Sám by si studium nemohl nikdo dovolit, protože vysokoškolské vzdělání je v Keni především doménou nejbohatší vrstvy obyvatelstva, do které Moses nepatří.

Pobyt v Česku vidí jako obrovskou životní zkušenost, příležitost, jak se setkat se svými vrstevníky, kteří žijí v naprosto jiném kulturním prostředí a ekonomických podmínkách. Nejvíce si však cení faktu, že poznal lidi, kteří mu teď pomáhají splnit jeho životní sen, dostudovat vysokou školu a mít tak větší možnost otevřít si v budoucnu vlastní internetovou kavárnu. Tak jako Mosesovi, rozšiřuje projekt Fotbal pro rozvoj obzory i českým středoškolákům, kteří mají skrz úzký kontakt se svými vrstevníky možnost spatřit svět kolem sebe realističtější pohledem než jak ho nabízejí média. S jejich postřehy se ostatně můžete seznámit v úvahách, které sepsaly během evaluačního víkendu Fotbalu pro rozvoj a jejichž výběr vám také přináší tento zpravodaj. ■

Pavel Žwak, koordinátor Fotbalu pro rozvoj

Tomáš Ujfalusi a Andrew Madede při zápasu v rámci Pražského dne pro Afriku

Zhruba polovina z desíti členů týmu žije v nairobských slumech. V případě Nairobi to ale nejsou chudinské čtvrti jen na okraji metropole; slumy jsou zde s pečlivou pravidelností rozmístěny téměř po celém městě. Mezi nimi se pak rozkládají čtvrti střední třídy a samozřejmě několik honosných čtvrtí místní smetánky. Dle odhadů (přesné statistiky totiž neexistují) žije v Nairobi oko-

ství tréninků a víkendy jsou nabitě zápasy. V jednom z týmů dokonce občas dostávají po vyhraném zápase finanční odměnu. Dokáže si tak vydělat na sebe, ne však už na zbytek rodiny, za niž je po otcově smrti, dle místní tradice, zodpovědný. Pobyt v Česku si náramně pochvaluje. Má spoustu nových kamarádů, se kterými je stále v kontaktu. Navíc je po návratu zpět rozhodnut na sobě

Jak mě ovlivnil a co mi přinesl projekt Fotbal pro rozvoj?

V rámci evaluace projektu Fotbal pro rozvoj měli studenti také možnost se zamyslet nad tím, jak je osobně ovlivnilo zapojení do projektu. Vzešla z toho velmi zajímavá sbírka esejů (všem studentům, tímto ještě jednou velice děkujeme). Některé z nich vám přinášíme na těchto stránkách.

1.

Před rokem a půl mě oslovila moje třídní profesorka, jestli se nechci zúčastnit projektu Fotbal pro rozvoj. V té době jsme věděla jen to, že mám jet na přípravný víkend do Kosteckých Horek a tam se dozvím víc informací. Byla jsem nadšená. Přemluvila jsem kamaráda, aby jel se mnou, že si užijeme legraci a dozvíme se něco víc o rozvojové problematice.

Na přípravném víkendu jsme se dozvěděli hodně nových informací a poznali nové přátele. V červnu nás čekal báječný týden s Keňany. Musím uznat, že pobyt dvou Keňanů u nás doma předčilo mé očekávání. Rychle jsme se skamarádili a navzájem si vysvětlovali, jak to u nás chodí. O týden později nás keňští přátelé opustili. Zbyly mi jen vzpomínky a štulpný, které u nás Peter zapomněl. V opuštěném pokojíčku jsem začala přemýšlet, jestli má rozvojová pomoc vůbec smysl a jak se popřípadě jako dobrovolník zapojit. Začala jsem číst knížky „z Afriky“, abych si udělala nějakou představu o tom, jak se tam opravdu žije. Ze dne na den jsem si uvědomila, co chci v životě dělat. Pomáhat lidem v nouzi. Přišla jsem na to, že Afriku nesužuje jen hlad a chudoba či nemoci, ale že najdeme mnoho dalších problémů, které je potřeba vyřešit. Když jsem se dozvěděla, že se projektu Fotbal pro rozvoj můžu zúčastnit i letos, neváhala jsem ani vteřinu.

Po týdnu stráveném s Keňanky jsem se definitivně rozhodla, kam chci jít na vysokou školu a také jak bude vypadat můj budoucí život. Po tomto týdnu jsem se naučila, že peníze nejsou všechno. To hlavní v životě má být láska, přátelství a zdraví. Mým velkým přáním je se s keňskými přáteli ještě jednou setkat.

Zuzka Vlácilová, Slovanské gymnázium Olomouc

2.

I když je těžké hodnotit projekt, který skončil teprve nedávno, myslím, že už určitý nadhled mám. Fotbalu pro rozvoj jsem se účastnila už před dvěma lety (myslím, že to byl první ročník) i přesto, že zkušenosti mé a mých kamarádů nebyly zrovna nejrůznovější (důvody byly víceméně stejné jako letos

Studenti během hodnotícího víkendu v Kosteckých Horkách

– hra na city, nafoukanost, povýšenost mladých keňských fotbalistů). Říkala jsem si, že je přece všechny nemůžu házet do jednoho pytle a rozhodla se, že do toho půjdu znova.

Velmi se mi líbí koncept celého projektu, a i když fotbal nehraji, spojení fotbalu a právě rozvojové spolupráce mě velmi oslovilo. Problematika rozvojových zemí mě velmi zajímá, už i proto, že není hlavní prioritou dnešního světa (společnosti). Podle mě je velká škoda, že české školství dává této problematice tak málo prostoru, protože právě u informovanosti to všechno začíná. Je super, že právě Fotbal pro rozvoj se snaží vzdělávat veřejnost, hlavně tedy studenty středních škol, a dává jim možnost udělat si vlastní názor na věc. I když týdenní pobyt Keňanů nemůže člověka kompletně přetransformovat, určitě mnohým pomůže otevřít oči.

Mělo by být povinností každého člověka, který je na tom podstatně lépe než většina lidí na této planetě, se snažit o situaci v zemích třetího světa zajímat. Každá malá věc se počítá, a i když člověk nezachrání svět, může každou maličkostí přispět k jeho rozvoji. Díky za Fotbal pro rozvoj!

Hanka Vacková, Gymnázium Hejčín Olomouc

3.

Při otázce, jak mě ovlivnil projekt Fotbal pro rozvoj, jsem si vybavila program roku 2008, kdy jsem se ho účastnila poprvé. Nevěděla jsem, co mě čeká, jak to bude probíhat, co se očekává ode mne... nevěděla jsem nic. Den „D“ se blížil ohromnou rychlostí, nervozita stoupala, ale já jsem si uvědomila, že se vlastně účastním velmi dobré

věci, která se snaží pomoci lidem v rozvojových zemích.

Potom, co k nám Keňani přijeli, jsme s nimi zažili neuvěřitelný týden. Týden dozvídání se, jak žijí, jaký mají denní program, jakou školu, jaké zvyky a podobně. V průběhu těchto dní jsem opravdu nevěděla, do jaké míry by tato zkušenost mohla ovlivnit výběr mého životního cíle či mé budoucí práce. Avšak po odjezdu Keňanů a uplynutí pár dní se mi všechno rozleželo v hlavě a já věděla, že se chci podílet na těchto pomocnou ruku podávajících akcích.

Moje angličtina ani jiný cizí jazyk není na žádné vysoké úrovni, ale vím, že chci jet do Afriky pomáhat mým kamarádům a jejich rodinám a přátelům. Nejsem schopna změnit svět, ale chci se o to pokusit. Chci studovat biologii a jazyky a popřípadě jet do Afriky jako dobrovolník stavět školy. Nebo doma pomoci vyzkoumat lék, který by mohl hodně pomoci.

Letošní program mě v tom jen utvrdil a doufám, že mě to neopustí. Tento projekt mi jednoduše umožnil ujasnit si priority v mém životě. Určitě je v průběhu let, možná měsíců, přetřídím, ale vím, že se moje rozhodnutí nějak podstatně neodvrátí od mého původního životního plánu. ■

**Katka Boborová, Sportovní gymnázium
Vrbno pod Pradědem**

Fotbal pro rozvoj

Sportovně-vzdělávací interkulturní projekt, který využívá popularity fotbalu jako prostředku k osvětě veřejnosti o problematice chudoby a životě v afrických slumech. V jeho rámci letos v červnu přijelo do Česka sedm kluků, dvě holky a trenér z nairobské organizace Mathare Youth Sport Association. V Mostě, Praze, Olomouci a na Bruntálsku odehráli několik fotbalových turnajů a zúčastnili se kulturních akcí pro veřejnost, vzdělávacích seminářů na středních školách a filmových projekcí spojených s debatami. V neposlední řadě je čekala i zajímavá mezikulturní zkušenost v podobě bydlení v českých rodinách. INEX-SDA také již třetím rokem vysílá české dobrovolníky do Nairobi v rámci programu GLEN.

Projekt Fotbal pro rozvoj je hrazen z grantu Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Podrobnější informace o projektu se dozvíte na www.fotbalprorozvoj.org nebo kontaktujte Pavla Žwaka na fotbal@inexsda.cz

Kukátko do světa

Kampaň Kukátko do světa, to jsou setkání dobrovolníků s veřejností, kdy za doprovodu fotografií, tradiční hudby i pokrmů prezentují své dobrovolnické zkušenosti z různých koutů světa.

Letos na podzim jsme měli možnost vyslechnout si povídání o Maroku, Indii, Grónsku, Mongolsku, Keni a Tanzanii. Všem přednášejícím děkujeme!

V novém roce se chystáme v této kampani pokračovat a proto hledáme další dobrovolníky, kteří mají chuť se o svůj zážitek podělit s dalšími lidmi. Pokud se mezi takové počítáte, ozvěte se nám na info@inexsda.cz

Seznamte své okolí s dobrovolnictvím!

Putovní výstava dokumentárních fotografií Cesta životem cesta světem.

Výstavu tvoří fotografie pořízené dobrovolníky programu GLEN v Zambii, Mongolsku, Mozambiku, Keni, Etiopii, Vietnamu, Indii a Jemenu. Letos na podzim a začátkem příštího roku bude možné výstavu zhlédnout v Liberci a Lipníku.

- **Liberec 11. 11.–9. 12. 2009**
Univerzitní knihovna Technické univerzity
- **Lipník nad Bečvou 11. 2.–23. 2. 2010** **Městská knihovna**

Máte-li tip na výstavní prostory nebo byste chtěli s naší pomocí uspořádat výstavu ve vašem městě nebo regionu, dejte nám o tom vědět na glen@inexsda.cz. Děkujeme.

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit

Občanské sdružení INEX-SDA je nevládní neziskovou organizací založenou v roce 1991.

Smyslem naší činnosti je umožňovat lidem, aby prostřednictvím dobrovolné práce pomáhali tam, kde je potřeba, a věnovali svůj volný čas aktivitám, které nejen prospějí dobré věci, ale obohatí i je samotné.

Zabýváme se mezinárodní výměnou dobrovolníků: zájemcům z České Republiky umožňujeme účastnit se dobrovolnických projektů po celém světě, pro zahraniční dobrovolníky pořádáme každý rok přes 35 workcampů. Věnujeme se rozvojovému vzdělávání, pořádáme besedy a školení a podporujeme rozvoj venkova.

Kontaktní údaje:

INEX-SDA Praha

POZOR – Od 1. 1. 2010 měníme adresu pražské kanceláře i sídlo INEX-SDA. Nově nás najdete na adrese Varšavská 30, 120 00 Praha 2. Ostatní kontakty zůstávají platné. Těšíme se na Vás.

Varšavská 30, 120 00 Praha 2

web: www.inexsda.cz

e-mail: inexsda@inexsda.cz

Regionální pobočka

INEX-SDA Kostelecké Horky

Kostelecké Horky 57

517 41 Kostelec nad Orlicí

web: www.inexsda.kosteleckehorky.cz

e-mail: modrydum@kosteleckehorky.cz

Regionální pobočka INEX-SDA Brno

Anenská 10

602 00 Brno

web: www.inexsdabrno.cz

e-mail: brno@inexsda.cz

Regionální pobočka

INEX-SDA Bílé Karpaty

IN klub, Tvarožná Lhota 148

696 62 Strážnice

web: www.inexsda.cz/bk

e-mail: bkarpaty@c-box.cz

CESTA SVĚTEM

Zpravodaj občanského
sdružení INEX-SDA, podzim 2009

Vydavatel: INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, Varšavská 30, 120 00 Praha 2

Vydání připravili: Romana Duchoslavová a kol.

Autoři textů a fotografií: Jana Bílková, Katka Boborová, Zuzana Botková, Šárka Burešová, Jakub Hozák, Tereza Nováková, Aleš Nečas, Jiří Pánek, Jitka Peterková, Hana Vacková, Michal Veselský, Hanka Vitnerová, Zuzka Vlácilová, Pavel Žwak

Grafická úprava: Vilém Černý

Jazykové korektury: Kateřina Štěpničková

Tisk: Tiskap s.r.o.

Náklad: 1000 ks

Distribuci zajišťují naši dobrovolníci.

© INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, 2009
Vydáno za podpory Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.